

לקראת שבועת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 195

פנינים לפרשת בראשית

הסתובב האדם, ובכל עיר שהיה מגיע היה שולף סכין מכיסו ומכריז בקול רם: "הביטו! בסכין זה חתכתי את ארבעת רגליו של אריה עצום ורב־ממדים!". הדברים כמובן עשו רושם רב על כל השומעים בכל מקום, שהתרשמו לראות גיבור שכזה. פרט לעיר אחת, בה התחכם אחד השומעים וביקש לברר: "מדוע חתכת רק את רגליו של האריה, מדוע לא חתכת את ראשו?"

ראש ישיבת סלבודקה הגאון הגדול רבי דב לנדו שליט"א בשיחה נדירה על זכרונות מימי קדם ועל מרן הרב מפוניבז' שהעמיד את הבסיס ואת היסודות לעולם התורה

"פְּרָאשִׁית פְּרָא" (בראשית א', א')

"אין המקרא הזה אומר אלא דרשני כמו שדרשוהו רבותינו, כשכיל התורה שנקראת ראשית לרכו". (נש"י)

היה זה בשלהי הקיץ האחרון. עלינו למעונו של ראש ישיבת סלבודקה הגאון הגדול רבי דב לנדו שליט"א לבקש דעת תורה מפיו ולשאול שאלות של הדרכה והכוונה בסוגיות שעל הפרק. הייתה זו שעת כושר וקורת רוח במחיצת הגאון הגדול ראש הישיבה שליט"א, וכששיגו ושיחו בדבר ה' זו הלכה התארך, והשיחה נעטפה בניצוצי זכרונות מימי קדם מעת לימודיו של ראש הישיבה שליט"א בישיבת פוניבז', העזנו גם לשאול ולשאוב מן הבאר על פועלו וחותמו של המצביא הגדול - מרן הגרי"ש כהנמן זצוק"ל.

את ראשו?; 'לא יכולתי', השיב הגיבור, 'הראש כבר היה כרות'... "מעין זה, עם הבדלים נדרשים", ממשיך ראש הישיבה, "הוא ההבדל בין מרן הרב זצוק"ל לשאר הבנאים הגדולים שפעלו גדולות ונצורות. מרן הרב זצוק"ל העמיד את הבסיס ואת היסודות, ולמעשה סלל את הדרך בפני שאר הגדולים ומעמיד התורה שבאו אחריו, עולם התורה שינה את פניו הודות לפעילותו ולפירותיה". ראש הישיבה הגביה לרגע את קולו בהתרגשות: "אין לצעירים

להמחשת ההגדרה מביא הגאון הגדול ראש הישיבה שליט"א משל חריף "אותו שמעתי ממנהל מאפיית המצות בקוממיות. בימי קדם, הסתובב אדם בעיריות, ובכל עיר ועיר שהיה מגיע היה נעמד בכיכר העיר, שולף סכין מכיסו, ומכריז בקול רם: 'הביטו! בסכין זה חתכתי את ארבעת רגליו של אריה עצום ורב־ממדים!'. הדברים כמובן עשו רושם רב על כל השומעים בכל מקום, שהתרשמו לראות גיבור ורב אומץ שכזה. פרט לעיר אחת, בה התחכם אחד השומעים מולו וביקש לברר: 'מדוע חתכת רק את רגליו של האריה, מדוע לא חתכת

מושג כיום איך היה המצב אז! לשיבה התקבצו אחד מעיר ושניים ממשפחה. אני באתי מרחובות, הגיעה קבוצה מתל אביב, באו בחורים מכל מיני מושבות וכפרים שונים, וגם פליטי המלחמה מאירופה. את כל אלה קיבץ הרב תחת פונדק אחד, ויצר שם עולם שלם של המשך התורה. הם, בניהם ובני בניהם - חייבים את חייהם ותורתם לרב. כמובן, שאין כוונתי להוריד ח"ו מחלקו של אף מרביץ ומקים תורה, ורבים היו כאלו בארץ ישראל. אך את היסודות הניח מרן הרב זצוק"ל. ראו עליו ושמעו ממנו איך דמותו של רבו הגדול, מרן ה'חפץ חיים' זצוק"ל עומדת לנגד עיניו. לפני מספר שנים ישבתי אצל נכדו הגאון רבי אליעזר שליט"א, ושם ציינתי כיצד בזכות מרן הרב זצוק"ל זכינו למיוחדים שמהם נבנה עולם התורה. לא ניתן לשכוח את רבי פיני'ע שרייבר זצוק"ל המתמיד הגדול, את רבי יששכר מאיר זצוק"ל המתמיד הגדול, את שני האחים אדלשטיין, יבלחט"א מרן הגאון רבי גרשון שליט"א, ואחיו הגאון הגדול רבי יעקב זצוק"ל - שהיו מהמבוגרים בשיבה. כל אלה, פירותיהם ותלמידיהם - בזכותו של מרן הרב".

שמועה שמענו, לפיה הייתה קבוצת בחורים בשיבה שפנתה ללמוד ולעסוק בענייני 'קדשים', ודעתו של מרן הרב זצוק"ל לא הייתה נוחה מכך. האמנם?

הגאון הגדול ראש הישיבה שליט"א הקפיד להעמיד דברים על דיוקם: "מרן הרב זצוק"ל הוא זה שהנהיג ללמוד 'קדשים' בשיבה. אך דעתו לא הייתה נוחה מאלה שלמדו רק 'קדשים', והוא סבר שיש לשלב גם לימוד מסכתות מסדר זה לצד סדרי לימוד המסכתות המקובלות מ'נשים' ו'נזיקין'".

ופה זכינו לגילוי לב' קטן מפי הגאון הגדול שליט"א: "אני הייתי אחד מה'חוטאים' שלמדו רק קדשים... עזבתי, עם החברותא שלי, את בבא קמא, בבא מציעא ובבא בתרא, ולמדנו כל היום קדשים..."

חשנו בשעת כושר של גילוי לב, והעזנו, בהליכה על בהונות, לשאול מדוע...

הרגע ההוא נחרט בזיכרון, והתשובה ניתנה בנעימות ובתשוקה קלילה: "כבר המליצו 'שאני קדשים דמשכי'... אבל כנראה שזה גם שייך לאופי של האדם".

אור קרן לפתע על פניו של ראש הישיבה כשזכר: "מרן הרב הרי אמר שיעורים ביזמא ובזבחים, הנה, אני זוכר כמו עכשיו כשהוא קרא את הגמרא בזבחים...".

ואז, אחר שסגר את הגמרא, פנה הגאון הגדול רבי דב שליט"א לבן ביתו וביקשו: "תביא במטותא את הגמרא זבחים". הגמרא הובאה לשולחנו, והוא התמלא קורת רוח ניכרת כשהוא נזכר ברבי יוסף שלמה שהיה יושב ודורש כתרי אותיותיה של זבחים דף פז עמוד ב: "עולת העוף דפסלה במחשבה היכי משכחת לה", הטעים בניגון ערב, והתמלא אושר וטובות זיכרונות: "מרן הרב זצוק"ל היה עליוי אמת, והקושיה הזו של הגמרא היא קושיה חריפה ו'מבריקה'. והוא כבעל כשרון ועילוי כל-כך נהנה מהקושיה הזו! אני זוכר אותו שב

וקורא את הגמרא, ומתמלא עונג!

"אין ספק", הפטיר, "בגאונותו הוא המשיך ממש את גאוני ליטא, את העילויים שלה, ר' לייב רובין (חמיו של מרן הרב זצוק"ל), ה'מקור ברוך' ה'טאברייגער', המייצ'טער', ושאר הגאונים. הן בכישרונותיו העילויים והן באהבת התורה שלו".

"בישיבה סיפרו, אני לא הייתי נוכח, אבל כך שמעתי, שכאשר מרן החזו"א הגיע בשמחת תורה לשיבה ובני הישיבה רקדו סביבו, הוא הפנה אותם לכיוונו של מרן הרב, באומרו: 'לכבוד כזה צדיק, ולכבוד תורתו ראוי לרקוד'".

העובדה הזו, של הריקוד לכבודו של מרן הרב זצוק"ל, מביאה אותנו להציג בפני ראש הישיבה שליט"א שאלה מעניין לעניין:

רשכבה"ג מרן הגראי"ל שטינמן זצוק"ל הראה פעם בערב ראש השנה לדברי הגר"א, שביאר על התפילה הנאמרת בסוף שמו"ע "ונפשי כעפר לכל תהיה, פתח לבי בתורתך" - שהסמיכות כאן באה להשמיע וללמד, כי אדם שנפשו אינה כעפר לכל עלול לאבד חס וחלילה את פתחון הלב בתורה. ושמענו, כי מרן הגראי"ל שנשאל אז על-ידי בני ביתו (כשהם מבקשים את רשותו להעז ולשאול שאלה שלמעשה מכוונת אליו גופא) כיצד יוכל האדם לעבוד על עצמו בעניין זה, והגע עצמך: נכנס יהודי לאולם גדול שיושבים בו אלפי אנשים, וכל האנשים קמים לכבודו ושרים ורוקדים לכבוד תורתו "ימים על ימי מלך תוסיף", כיצד נפשו יכולה להיות אז "כעפר"? לכאורה זו מידה שאינה שייכת?

הגאון הגדול ראש הישיבה שליט"א קטע את השאלה בחדות וחרפות: "במחילה, השאלה הזו פשוט מצחיקה. הלזה יקרא 'כבוד'?", הוא לא מבין, מביט בנו בפליאה אמתית.

והוא הסביר את עצמו: "זה ברור שיש לאדם יצר הרע של כבוד וגאווה. אך במה דברים אמורים, כשאדם לומד סוגיה והוא מדבר בלימוד עם יהודי תלמיד חכם ולמדן גדול ומעלה בפניו סברא הגונה, והתלמיד חכם הזה משבח את הסברא. נו, כאן עלולים ליפול ביצר הרע של כבוד וגאווה. אך מה בין מה שהצגתם ל'כבוד'?. הוא הרהר קצת ואז המשיך: "אולי ישנם אנשים שעבורם זהו כבוד, ניחא. אבל ברור לי שלגבי רבי אהרן לייב אין כאן שום שבח ומעלה, שהוא לא ראה בזה כבוד וגאווה.

"אבל מה באמת ענה רבי אהרן לייב על השאלה הזו?"

הוא ענה תשובה מבהילה: "אנשים אכן מאבדים את הפתחון לב בתורה!". והוא פירט, כי הפתחון לב האמור כאן מכוון על הסייעתא דשמיא לחדש חידושי תורה, ואנשים הנכשלים בכבוד אכן מאבדים רחמנא ליצלן את כוח החידוש בתורה. הללו הוסיפו ושאלו אותו, אם כן מדוע הוא - מרן הגראי"ל - לא מונע את עצמו מלהשתתף באירועים כאלו וכד', שיש בהם חשש של טעם כבוד. והוא ענה, כי הבעיה איננה בשעת מעשה שהוא זוכה לכבוד מסוים, כי אם בעצם הפרסום בעולם.

הוסיפו ושאלו אותו: הרי נשמע כמה פעמים מפי ראש הישיבה,

להתארח בבית דודו - רבי סנדר פוזנרזון זצ"ל (חתנו של רבי חיים יעקב הלפרין), שכיחן כמנהל ישיבת 'אהל יעקב', והתגורר בבניין בו שוכן כיום 'כולל הלפרין'. היות והדוד התגורר סמוך ונראה להיכל ישיבת פוניבז' המעטירה, הציע לו הדוד שיילכו להתפלל בישיבת פוניבז', שיראה מהי תפילת חג מתן תורה בישיבה שכזו.

הוא עלה להתפלל את תפילת ליל החג בישיבה והתפעל רבות מעוצמת התפילה, ולאחר מכן אף עלה לראותם בסדר לימודם באותו לילה, ושוב התרשם עמוקות מתורתם המאירה שנשמעה בריתחא דאורייתא בחלל בית המדרש הגדול, כשקולות וברקים ניתכים מכל עבר, והרושם שנותר בו היה עצום ונשגב.

לאחר מכן הציע לו דודו - שהיה קרוב אף למרן ה'חזון איש' זצוק"ל - שיצטרף עמו להקבלת פני רבו בבית מרן ה'חזון איש' זצוק"ל, שהתגורר באותם ימים בגבעת רוקח. הדוד אף הציע לו שאם יש בפניו קושיות מסוימות יוכל להעלותן בפניו, כי מרן ה'חזון איש' הינו מרא דכולא תלמודא ולבטח יוכל לפשוט כל ספקותיו.

הם אכן הגיעו יחדיו למעונו, ואחר ברכת השלום החל הנער לשוחח לראשונה בחייו עם מרן ה'חזון איש' והחל להרצות בפניו שאלותיו בלימוד. כשראה מרן ה'חזון איש' כוחותיו, התפעל מכך ושאלו באיזו ישיבה הוא לומד. תשובתו כנראה לא נשאה חן בעיני מרן, והנער חש בכך. הוא לא אמר מילה לדודו, אבל בלבו הפנים זאת והיה נתון בסערת רגשות בשל כך. לאחר צאת החג הוא נפרד מדודו כשהוא שם פעמיו לתל אביב הסמוכה, שם עמד והמתין בתחנה המרכזית ברציף האוטובוס לרחובות.

והיה מסובב כל הסיבות, קורא הדורות מראש, מסבב וגורם כי באותה העת בדיוק יגיע גם מרן הגרי"ש כהנמן זצוק"ל מפוניבז' לאותה תחנה בתל אביב, שתר אחר הרציף של האוטובוס לבני ברק. והנה עומדים הם, זה לצד זה, הנער הצעיר והנבון עם הארי הגדול מצביאה של פוניבז'.

הנער קיבל החלטה וניגש אל מרן הגרי"ש, כשהוא מתאר לו את הטלטלה הנפשית שחווה בישיבה, ומשום כך, מבקש הוא כאן ועכשיו להתקבל כתלמיד מן המניין בישיבת פוניבז'.

רבי יוסף שלמה נטה חסד לנער הצעיר וקיבל אותו על אתר לשורותיה של פוניבז'. והשאר - כמו שאומרים כותבי העתים - היסטוריה.

(הרב ישראל פרידמן, מוסף שבת קודש 'יתד נאמן' כ' באלול תשע"ט)

שהוא מוכן לתת את כל אשר לו בשביל לדעת רק עוד תוספות אחד! ["בוודאי, אני מבין היטב את דבריו", מגיב ראש הישיבה שליט"א], "ואם כך", הוסיפו ושאלו בהורמנא, אם הפרסום עלול לפגוע בידיעה ובהבנת התורה, מדוע לא מניח ראש הישיבה את כל ענייני הנהגת הציבור? והשיב תשובה נוראה: "בלימוד התורה יש שני חלקים, יש את מצוות ידיעת התורה ויש את קיום רצון ה' שציווה ללמוד תורה. ואני אומר לו, לריבונו של עולם", וכשאמר זאת נשא עיניו כלפי מעלה, והזיל דמעות של רגש, "כי אם נתבע ממני לעסוק בדברים שיפגעו בפתחון לב שלי בתורה, הריני מוסר ומקריב זאת למען קיום רצונך".

ראש הישיבה שליט"א כמו נרעד למשמע התשובה המרטיטה, והוא רק הגיב אחוז פליאה: "אי אפשר להתמודד עם זה. אלו דרגות של שמי שמים".

הוא שב ונזכר בסיפור שסיפרו בישיבה אודות מרן הרב זצוק"ל, שפעם פגע מישהו בכבודו ודיברו אליו בצורה שאינה ראויה. כשנשאל על כך ביטל את הדברים, כשהוא תוהה: "למי יש זמן להתעסק עם הדברים הללו"... "אך גם התגובה הזו אינה פשוטה", חידד ראש הישיבה שליט"א, "לא כל אדם מסוגל להגיב כך".

מפגש בלתי צפוי ברציף תחנת האוטובוס, שגרר את הנער הצעיר מהעיר רחובות לספסליה של פוניבז'

בהזדמנות אחרת שמענו מפי בני ביתו של ראש הישיבה הגאון הגדול רבי דב לנדו שליט"א על הדרך בה 'התגלגל' הוא לישיבת פוניבז':

רבי דב שליט"א נולד וגדל בבית הוריו ברחובות, לאביו רבי טוביה יוסף זצ"ל, שהיה תלמיד המהר"ם שפירא מלובלין זצוק"ל, ועלה ארצה מפולין, אשר ביקש לשלוח אותו ללמוד בישיבה תורנית שלא הייתה מצויה באותם ימים ברחובות. וכך הוא נשלח ללמוד בישיבה תימנית בשכונת 'שעריה' בעיר שנקראה 'פורת יוסף', כשהוא היה האשכנזי היחיד שלמד בה.

משם המשיך למקום אחר, אלא שעם התקרב חג מתן תורה בשנת תש"ו, חשב הנער הצעיר בלבו שאולי מן הראוי שייילך לחוג את חג מתן תורה - שאין מסמל יותר ממנו את החיבור לתורה הקדושה שניתנה ביום זה - בעיר בני ברק. הדרך הזמינה ביותר לכך היתה

***4992 או 077-2222-666**

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

אני יודע מדוע זה אירע, כי בלילה אמר הממונה על קבלת קהל כי לא תהיה קבלת קהל, ואז אמרתי לעצמי אם כן טוב הדבר שאספיק עוד ללמוד ולסיים את מסכת יומא - שאני אוהז כעת בלימודה, לכן נענשתי... חשבתי שארויח לכן הפסדתי. והנה הלילה, שכן קיבלתי את האנשים, ברוך ה' נרדמתי מיד

הגאון רבי אליהו מן בשיחה על חסדים עם מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א

"ויבן ה' אלקים את הצלע" (בראשית ב', כ"ב)

כל אורחות ה' חסד ואמת, התורה תחילתה חסד וסופה חסד ואמצעיתה חסד. תחילת חסד מנין, אתה מוצא כשיצר הקדוש ברוך הוא את חוה קיטטה והביאה לאדם, שנאמר ויבן ה' אלקים את הצלע... (תנחומא פרשת וירא סד).

ראיתי כיצד רבינו מקרב בחור מחו"ל ששאל שאלות רבות, ורבינו ליטף את ידי הבחור וענה לו בחום. כאשר יצא אמרתי, אומרים בשם ה'חזון איש' שכל בחור צריך מדי יום ביומו אלעפאלע כבוד (בתרגום חופשי: כפית כבוד). חיך רבינו והגיב: "יכול להיות שאכן ה'חזון איש' אמר כן, זה מתאים. אבל (לגופו של דבר) זה לא מוטל עלי, זה מוטל על ראשי הישיבות (אך לא כולם עושים את המוטל עליהם, ולכן הם באים גם לכאן)".

ד' קרח כ"ח סיון תש"ע. אמר לי רבינו, כי אתמול היה צורך שמישהו יוציאו בברכות התורה כי לא ישן כל הלילה, ואף על פי שעשה בלילה כל העצות להירדם לא איסתייע מילתא. ואחר כך ביום הצטער הרבה בעייפותו כדי להשלים את הלימודים הקבועים שלו. שתק רבינו ולפתע המשיך לומר: "אני יודע לעניות דעתי (כלשונו) מדוע זה אירע, כי בלילה אמר הממונה על קבלת קהל כי לא תהיה קבלת קהל כיון שהיה צריך לנסוע לשמחה משפחתית, ואז אמרתי לעצמי אם כן טוב הדבר שאספיק עוד ללמוד ולסיים את מסכת יומא - שאני אוהז כעת בלימודה, לכן נענשתי. חשבתי שארויח לכן הפסדתי. והנה הלילה, שכן קיבלתי את האנשים, ברוך ה' נרדמתי מיד".

סיפרתי, מה שרבינו עצמו סיפר לי, כי פעם אחת אביו מרן הסטייפלער חש שלא בטוב, והיו אנשים בחוץ, אמר לו הנכד המקורב רבי אברהם ישעיה (בן רבינו) "סבא, אינך חש בטוב אולי אנעל את הדלת"; אמר לו הסטייפלער: "וייסט אמענטש פון וואנט ער לעבט - וכי אדם יודע ממה הוא חי", ולא הניח לו לנעול את הדלת.

עש"ק עקב י"ז מנ"א תשנ"ט. קיבלתי פני רבנו בחזורו מעיר הקודש צפת והתעניינתי האם נח קצת? "איך האב גילערנט! והספקתי שם בשבוע מה שאני מספיק כאן בכמה חודשים".

שוב בשבת קודש אמרתי לרבינו כי ניכר עליו שנח בצפת, ורבינו

חזר ואמר כי למד והספיק כהנ"ל, ושאלתי עדי כד"כך - כמות של כמה חודשים?

"כאן לא נשאר לי זמן לעצמי, כי ממש לא נותנים ללמוד [בעיון] ונשאר לי רק כשעה ביום אחרי הבריתות והמכתבים, ומה שאני לומד עם ילדי והלימוד הקבוע (של הדפים בש"ס, התנ"ך, המדרשים, שו"ע, רמב"ם, ושאר סדרי הלימוד) נשארת לי שעה לכתוב את החידושי תורה. ושם סיימתי לכתוב על פרק ז' דפאה, ואם היה לי שבוע נוסף הייתי מסיים פרק נוסף".

שאלתי, אולי היה צריך לחשוב על שבוע נוסף?
"הרי צריכים לחשוב מה רצון ה'" (-פירוש שרצון ה' שיהיה כאן לעזרה ליהודים).

אברך מעונין לעבור כולל, אבל כבר קבע חברותות ועלידי שיעזוב יישאר החברותא לבד.

(במקרה דנו) "אם אינו מוחל לו, אי אפשר לו לעזוב את הכולל".
אברך נכנס לכולל על דעת שלומדים שם בעיקר 'הלכה' כי חפץ בלימוד כזה. הוא קבע חברותות והתחיל את הזמן. והנה, כעת נוכח שיעקר הלימוד שם הוא עיון רגיל ובסוף קצת הלכה, ואין לבו חפץ בכך. יש לו כעת הצעה של כולל אחר שילמד בו כרצונו, אבל אם יילך ויעזוב יאלץ החברותא שלו להישאר זמן שלם בלי חברותא, ושאלתו האם ימתין ויישאר זמן אחד. (הצדדים: א) אין זה לימוד שלבו חפץ; ב) מי יבטיח שאחרי כך הכולל השני יקבלנו.

"לא מפסידים מעשיית טובה לשני".

האם נכון שה'חזון איש' אמר, כי אם זה באמת על חשבון הרוחניות שלו אין את החשבון של מצוות חסד ללמוד עם מי שחלש ממנו וכדו'?

"לא שמעתי את זה, אבל זה נכון, אך אין זה סתירה להנ"ל, כי לעיל מחויב להברותא" (יש לו כבר מחויבות מסוימת לחברותא).

העידו לי בשם הגרמ"ל זצ"ל אודות יהודי שבא תמיד מתל אביב לבני ברק והיו שולחים אותו עם שאלות ל'חזון איש', וטען שזו טרחה וביטול תורה בשבילו, ושאל את ה'חזון איש' גם את זה, השיב לו ה'חזון איש': "לזכות לסברא ישרה יש צורך בשכל זך, וזיכוכ הזה של השכל בא עלידי חסד", ע"כ.

כי יש בחז"ל שהכל בכלל חסד (וגם זיכוכ השכל).

פלוני שוהה כמה ימים ולילות בבית החולים לצד בנו הילד, האם ראוי שאחיו יציעו לו שהם יישבו במקומו, ועלידי זה יהיה להם ביטול תורה לפני הצהרים כיון שכמעט לא יישנו בלילה, אבל זה חסד שמקלים עליו, והמדובר שהוא יכול להסתדר לבד אבל מתוך קושי.

ביטול תורה זו לא טענה (לא שיקול) כי אם אין אפשרות לקיים על ידי אחרים אין בכך ביטול תורה. וממילא יש להכיר ולראות לפי העניין אם אכן קשה לאחיו מאוד ויש לשאת אתו בעול. וגם אם לא קשה לו מאוד, אם נראה לכם שהוא נצרך לכך - להרגיש שהאחים נושאים עמו בעול, גם זה דבר חשוב.

פלוני נכנס עם שאלה יסודית. הנה ברור שבבתי החולים יש אנשים המשוועים לעזרה, מדוע לא סוגרים את הגמרא ללכת לשם?

הרי החסדים הללו לא מוטלים עליו לבד, וצריך בית דין שיישב ויחלק לכולם ואינו חייב לשאת עול של כולם, אלא אם כן נמצא שם בבית החולים והחסד לפניו וביקש ממנו, אבל כל זמן שאינו לפניו אינו חייב.

כמה ימים אחרי שובו של מרן הגרא"ל שטיינמן ממסע בחו"ל התעניין רבינו האם שב לאיתנו, ואמר: "יש בחז"ל שתלמידי חכמים שנגמרו שנותיהם ה' מוסיף להם עוד שנים. דברי חז"ל הם בקהלת רבה על הפסוק בקהלת ג' עת ללדת: 'אמר לית אנא שליט על דידך ולא על דלחברך, אמר ליה למה אמר דבכל יום ויום אתון עמלין בתורה ובמצוות ועושיין צדקות והקדוש ברוך הוא מוסיף ימים על ימיכם, לית אנא שליט על דידך ולא על דחברך'. כאשר אבא לא הרגיש טוב שעי'ה (בנו של רבינו שליט"א) הציע שיסגור את הדלת בפני אנשים, אך אבא ענהו: 'וכי אדם יודע ממה הוא חיי'".

דרכי התחזקות בעת צרות ומלחמות

מכילתא יתרו: "אז הוחל לקרוא בשם ה'" (בראשית ד, כו) באותה

שעה עלה אוקיאנוס והציף שלישו של עולם. אמר להם המקום, אתם עשיתם מעשה חדש וקראתם עצמכם בשמי, אף אני אעשה מעשה חדש ואקרא עצמי בשמי, שנאמר הקרוא למי הים וישפכם על פני הארץ ה' שמו".

בארה"ב אירעה סופה קשה ו-3,000 יהודים נזקקו להכנסת אורחים ליום השבת. הם ביקשו לשאול מה ה' רוצה לומר בזה, זה הרי דבר ה'. ובמה לעורר?

הענין הקשה הזה מתחדד ומזכיר לנו את האדם שלא בטוח בכלום במה שיש לו, ואינו יודע מה יהיה מחר (והוא תלוי ועומד תמיד ברצון ה') וזה מעורר את האדם.

אדר א' תשס"ג. שאלתיו מה לומר לאנשי ארה"ב לחיזוק בעת מצב של מלחמה כאן? שיתחזקו בתפילה, והוסיף: ואיזו תפילה, הנה בגמ' ברכות לב: אמר ר' אלעזר גדולה תפילה יותר ממעשים טובים וכו', ואמרו גדולה תפילה יותר מן הקרבנות וכו'. ולכאורה יש לשאול, הרי לרוב פוסקים תפילה דרבנן, ואם זה כליכך גדול יותר מקרבנות הרי בקרבנות יש כמה וכמה עשין ולמה בתפילה אין מצוות עשה?

אלא תפילה צריך שיתפלל כי הוא מרגיש שהוא מתפלל לה', אבל אם מתפלל כי נתחייב במצווה להתפלל (כמו קרבן) חסר בתפילה, תפילה דארף זאך דאווענען, זהו עיקר מהותה של תפילה, ע"כ.

והוספתי לומר, והסכים רבינו ונהנה, שהנה דעת הרמב"ן לחלוק על הר"מ שסבירא ליה שתפילה כל יום זו מצוות עשה, ודעתו שזה רק בעת הצרות. ולשונו דהרמב"ן "ותהיינו עינינו ולבנו אליו כעיני עבדים אל יד אדוניהם וכו'" שהוא כהנ"ל - שמרגיש שתלוי בו. סי דאוונצאך.

סיפרתי לרבינו כי אמר לי נכד מרן הרב שך, כי סבא סיפר לו בהנאה את הסיפור דלהלן: פעם אחת חסיד קארלין נלהב הזדמן למקומו של אדמו"ר מקוידניוב בשבת וכדרכם של חסידי קארלין הם מתפללים בקול רם וצעקות, והוא ביקש רשות מהאדמו"ר להתפלל כך. הרבי מיאן ולא נתן את רשותו, ואמר כי אינו מסכים בשום אופן דאין זה דרך להתפלל כך אלא בשקט ובמתנינות. החסיד נאלץ להישאר שם בשבת והחזיק את עצמו כמו בצבת שלא יצעק. וכאשר הגיע ל'נשמות' פרץ בצעקות גדולות ונישאות, כי לא יכול היה להתאפק.

במוצש"ק נפרד מהרבי וביקש מאוד מחילה על שצעק. ענהו הרבי מקוידניוב שאינו זקוק לבקשת מחילה, אדרבה זה טוב וכך צריך להתפלל. שאלו החסיד, הרי אמש אמר לא כך. ענהו הרבי: "לתכנן מראש לצעוק זו ודאי לא דרך, כי התכנית צריכה להיות להתפלל בשקט ובמתנינות, אבל אם אחר-כך הצעקה מתפרצת ואין אפשרות להתאפק זה טוב מאוד, וכך צריך שיהיה.

(מתוך הספר 'כל משאלותי')

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

והנה באותו הזמן עבר על פתח ביתם 'שייגין' ערבי בן בליעל. הציץ פנימה וראה שזו 'עת רצון'... בעל הבית שקוע בספרו ואינו שם לב כלל ממה שקורה סביבו, נכנס פנימה והתחיל לרוקן מעל השולחן את התכשיטים וכלי הכסף, והסבא המשיך בקריאת הפרשה ולא הרגיש כלל במתרחש. בדיוק נכנסה הסבתא לחדר

הגה"צ רבי ישראל גרוסמן זצ"ל על מידת האמת

"האשה אשר נתתה עמדי הוא נתנה לי מן העץ ואכל" (בראשית ג', י"ב)

בספרים הקדושים תמהו על תשובתו של אדם ראשון לקדוש ברוך הוא "האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי", האם זוהי תשובה שמתאימה לאדם הראשון יציר כפיו של הקדוש ברוך הוא, שיתפתה כה מהר לדבריה של אשתו? אתמהה!

ותירץ: כי באמת אדם הראשון יכול היה להמציא ולבדות מלבו הרבה תירוצים כדי להצדיק את מה שהמרה את פי ה' ואכל מעץ הדעת, אבל כל התירוצים שהיה ממציא היו רחוקים מהאמת. אדם הראשון העדיף לבחור במידת האמת ולומר את האמת לאמתה למרות חוסר ההיגיון והשכל הישר שבתשובה זו - לשמוע לקול אשתו נגד ציווי ה'. הכל עדיף מאשר לכסות על האמת ולהוציא דבר שקר מפיו, ובזה עוד להוסיף חטא על פשע.

על דרך זה יש לפרש את הכתוב "ויעש אלוקים את שני המאורות הגדולים, את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה" (א, טז), ופירש רש"י: "שוים נבראו, ונתמעטה הלבנה על שקטרגה ואמרה: אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד".

ויש להתבונן בטענת הלבנה "אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד": מה היתה כוונתה, שאחת משתיהן תצטרך להתמעט? אמת! אבל מי אומר שהשמש תצטרך להתמעט, אולי החובה להצטמצם תוטל על הלבנה, ומה הועילה אפוא בטענתה?

ונראה שבאמת הלבנה בתלונתה "אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד" היתה מודעת לכך שייתכן כי עליה תוטל החובה להתמעט ולצמצם את אורה, ומכל מקום טענה מה שטענה כיון שנוכחה בצדקת ואמינות הדברים, ועל כן העדיפה לומר את האמת אף על פי שייתכן והתוצאות לא יהיו לטובתה.

ראוי להתבונן ויש לתמוה: אדם הראשון, יציר כפיו של הקדוש ברוך הוא, נצטווה מהשי"ת לא לאכול מעץ הדעת: "מכל עץ הגן אכול תאכל, ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו". ציווי של הבורא יתברך מפיו עצמו ליציר כפיו לאו מילתא זוטרתא הוא. מה היה הגורם להיכשל ולהתפתות לדברי חוה אשתו, ולהמרות באכילתו את פי ה'?

ונראה לומר, כי הנה מבואר בספרים הקדושים כי לשורש הדבר יש השפעה על כל תוצאותיו, הן לטוב והן לרע. למשל: אם שורשי האילן הנמצאים עמוק עמוק באדמה מתחילים להירקב, הרי התוצאות יראו ויורגשו על הפירות הגדלים בו. יסודו של האדם ושורשו הוא מן האדמה, כמו שכתוב "וייצר ה' אלוקים את האדם עפר מן האדמה, ויפח באפיו נשמת חיים". והנה כתוב "ויאמר אלוקים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע, עץ פרי עושה פרי למינו" (א, יא), ופירש רש"י: "עץ פרי - שיהא טעם העץ כטעם הפרי, והיא לא עשתה כן אלא 'ותוצא הארץ עץ עושה פרי' ולא העץ פרי, לפיכך כשנתקלל אדם על עונו נפקדה גם על עוונה ונתקללה".

רואים אנו שגם האדמה נתקללה בגין חטאה שלא עשתה כציווי ה', כמו שכתוב "ארורה האדמה בעבורו, בעצבון תאכלנה כל ימי חייו" (ג, יז). נמצאנו למדים, שהאדמה היא היתה הראשונה שלא קיימה את מצות ה'.

ההשפעה של קלקול האדמה באי ציות לציווי הקדוש ברוך הוא השפיעה על ה'תוצאות', על אדם הראשון שיסודו מעפר, להמרות את מצוות ה', וכך נכשל בחטא אכילת עץ הדעת.

הוא אומר רחמנא ליצלן שקר

העניות והדלות ששררו בימים ההם בירושלים לא פסחו על ביתו

התיישב והחל לקרוא בחומש שניים מקרא ואחד תרגום. כדרכו בקודש נהג לקרוא בנעימות ובהתלהבות, והנה באותו הזמן עבר על פתח ביתם 'שייגץ' ערבי בן בלייעל. הגוי הציץ פנימה וראה שזו 'עת רצון'... בעל הבית שקוע בספרו ואינו שם לב כלל ממה שקורה סביבו, נכנס פנימה והתחיל לרוקן מעל השולחן את התכשיטים וכלי הכסף, והסבא המשיך בקריאת הפרשה ולא הרגיש כלל במתרחש. בהשגחה פרטית בדיוק נכנסה הסבתא לחדר, וכשראתה את הערבי מכניס לתוך שקית את כל האוצר היקר, הרימה את קולה ושאלתו לפשר מעשיו. הערבי לא נבהל, ובחוצפתו כי רבה ענה שהוא קנה את כל התכולה ושילם עבורה. הסבתא פנתה לסבא ושאלה האם הגוי קנה את הסחורה? הסבא 'התעורר', וכששמע את השאלה קפץ ממקומו ובקול היוצא מעומק הלב זעק ואמר: "ער זאגט רחמנא ליצלן א ליגן"...! הוא אומר רחמנא ליצלן שקר!" (מתוך הספר 'לב ישראל')

של הסבא רבי יצחק דוד גרוסמן זצ"ל; בבית היו עשרה ילדים והיה צריך לדאוג לכלכלם. הסבא היה נוהג לומר בדרך צחות: יש לו תמיד התלבטות וספק מה לעשות כשהילדים ישנים? אם יעיר אותם - אזי יבקשו לאכול "וכולם פותחים את פיהם"... ואם ישאיר אותם לישון - 'העולם' אומרים שכשישנים הרבה, גדלים! ואין להם מקום בבית... יום אחד החליטה הסבתא לפתוח חנות קטנה למכירת תכשיטים. מהיכן היו לה תכשיטים למכור? הלכה וקיבצה את כל תכשיטי הזהב שקיבלה בתור כלה, פמוטי הכסף של שבת, כמה גביעי כסף, פרסה מפה לבנה על שולחן קטן סמוך לחלון הפונה לרחוב, וסידרה עליו את כל 'האוצר היקר' שהיה ברשותה.

יום שישי ערב שבת קודש, הסבתא היתה עסוקה בהכנות לקראת שבת, ובדלית ברירה ביקשה מהסבא רבי יצחק דוד שיואיל לשבת בחדר החיצון, אולי יתמזל מזלם ויבוא אדם לקנות משהו. הסבא

פעם אחת ביקש היהודי מהרבי שייתן לו ברכה על שלום בית אחת ולתמיד, שלא יצטרך להטריח את הרבי מדי פעם בפעם... אמר לו רבי מרדכי דב: "אתן לכם סגולה, ביום שישי הבא תלך האשה לג' שכנות שלה, ותבקש מהן שרוצה לשפשף ולנקות את הלאקשן-ברעט שלהן (עץ מיוחד שעליו הכינו את האטריות לכבוד שבת) ואם היא תנקה זה מסוגל שיהיה לכם שלום בית"

הגה"ח רבי מנשה רייזמאן שליט"א על צדקה וצדיקים

"האשה אשר נתתה עמדי" (בראשית ג, י"ב)

רבי מרדכי דב מהורנוסטייפל זי"ע היה עמוד הצדקה בדורו והיה מחלק הון רב לצרכי צדקה. פעם אחת צריך היה סכום גדול לצרכי צדקה והלך לבקר אצל עשיר גדול בקייב, בביתו היו רהיטים יקרים עד מאוד למעלה מכל השערה, והיו הקירות מקושטים בציורים יקרים ונפלאים.

בעל הבית לקח את הרבי לטייל בארמונו והראה לו כל הרהיטים היקרים והציורים ושאר הדמיונות, והרבי עשה עצמו כרציני ושאל אותו בכל רהיט מאיזה סוג עץ בנו את הארון הזה, ובאיזו מדינה יצרו את זה, ובכל ציור שאל מה שם הצייר וכמה עלה הציור הזה. וכך התעניין בכל חפץ וחפץ, וכן בכל כלי הכסף, כל גביע וכל בקבוק היכן ייצרו וכמה זה עלה וכו'.

בעל הבית שמח שלראשונה הוא מצא רבי שמתעניין בענייני עולם הזה כמוהו ממש, והשתעשע אתו בכל חפץ וחפץ. והדבר היה לפלא בעיניו, כי רבי מרדכי דב היה ידוע למתמיד באופן נעלה ביותר, אמרו

עליו שעסק בתורה עשרים שעות במעט לעת, ואפילו באמצע קריאת הקוויטלאך היה עוסק בתורה הקדושה. לאחר הטיול הארוך בארמונו של העשיר שאל את הרבי: "מה ראה

סגולה בדוקה ומנוסה לשלום בית

מעשה נאה מסופר על בתו הרבנית שרה מרים ע"ה (אשת הרה"ק מראצפערט ז"ע) שנסעה לבאבוב לבית בתה אשת ה'קדושת ציון' מבאבוב ז"ע, וסיפרה הרבנית שרה מרים לנכדה הרה"ק רבי שלמה מבאבוב ז"ע, שפעמים רבות היו באים לבית אביה רבי מרדכי דב זוג מאוקראינה שלא היה ביניהם שלום בית והרבי היה מחזיר את השלום ביניהם, ולאחר זמן היו חוזרים שוב לבקש עצה לשלום בית. עד שפעם אחת ביקש היהודי מהרבי שייתן לו ברכה על שלום בית אחת ולתמיד, שלא יצטרך להטריח את הרבי מדי פעם בפעם...

אמר לו רבי מרדכי דב: "אתן לכם סגולה, ביום שישי הבא תלך האשה לג' שכנות שלה ותבקש מהן שרוצה לשפסף ולנקות את הלאקשן ברעט שלהן (-עץ מיוחד שעליו הכינו את האטריות לכבוד שבת, והיו כמה עיסות דבוקות על העץ והיה קשה לנקותן) ואם היא תנקה את הלאקשן ברעט של שלוש שכנות זה מסוגל שיהיה להם שלום בית". הזוג האוקראיני קיבל את הסגולה בתום לבב, וחשבו שמסתמא יש בזה סודות גבוהים מאוד. ויהי ביום השישי ותלך האשה לשכנה אחת לבקש שהיא רוצה להיכנס ולנקות את הלאקשן ברעט שלהם, כי יש להם איזו סגולה מהרבי לכך. המה ראו כן תמהו, ונתנו לה לעמוד במטבח ולשפסף את הלאקשן ברעט בשמחה. תוך כדי שהיא עומדת בבית השכנה, היא שומעת איך שהבעל צועק על אשתו: "מה לך שעוד לא הכנת את המאכלים היום", ועוד צעקות משונות כאלו. לאחר שיגעה לנקות את האחד הלכה לשכנה שניה וגם ביקשה כנ"ל, ושם בעמדה במטבח שמעה צעקות גדולות יותר מהשכנה הקודמת, איך שהבעל צווח על אשתו: "מדוע עדיין לא כיבסת את הבגדים שלי" וכו' וכו'; וכן היה בשכנה השלישית צעקות קשות וגערות בוז וכו'.

השכנה חזרה לביתה לאחר שפשוף שלושה לאקשן ברעטן בשמחה, והתחילה להבין שאינה צריכה שום סגולה לשלום בית, כי בהשוואה לצעקות ששמעה בשלושת הבתים של השכנים, הבינה שהצדיק'ל שלה יותר טוב מכולם. וחזר השלום בית לשכון כבוד בביתם עד היום אחרון.

(מתוך גליון 'משקה ישראל' כי תבא תשע"ט)

הרבי לבקר בביתו, ואז סיפר לו שהוא צריך סכום גדול לצרכי צדקה. העשיר הוציא מכיסו תיכף את כל הסכום ונתן לרבי בחפץ לב.

לאחר מכן שאל את הרבי: "מה זאת ראה הרבי להתעניין בכל החפצים והרהיטים היקרים שיש לי בביתי?". אמר לו הרבי: "פעמים שאני מבקש מאדם סכום הגון לצדקה, ותיכף מתעורר צמצום במוחו וחושב בדעתו שאין לו כלום, כך דרכו של יצר הרע שבקיום המצוה הוא נכנס להרגשה של צמצום. לכן רציתי לתת לך הרגשה בטוחה שאתה עשיר מופלג. שהרי שילמת כל-כך הרבה בשביל הציורים והארונות, דיברנו בשעה אחרונה על סכומים גדולים מאוד, רציתי שבשעת ההתרמה יהיו כל האוצרות חקוקים על לבך ותוכל לתת כראוי לעשיר מופלג כזה, בנדבת לב".

ואמר רבי מרדכי דב, שלמד עצה זאת מדברי חז"ל (בכורות נח) בעניין מצוות מעשר בהמה, שבתחילה מכניס כל הבהמות לדיר, ועושה פתח צר שיצאו רק אחד אחד, והמנין הוא מדאורייתא לספור א' ב' ג' וגו', ובעשירי סוקרו בסיקרא ואומר שזהו מעשר. ולא מספיק אם יודע בעצמו כמה בהמות יש לו וייקח מעשר מהן. ולא עוד, אלא שאם יצאו שניים מפתח הדיר לא יצא ידי חובה, אף על-פי שכלפי המעשר אין חילוק אם מונה ג' ואחר-כך ד' או מונה ג' וד' ביחד, כי צריך שיהיה ברור על כל אחד ואחד אם הוא ג' או ד'.

וטעם הדבר הוא, כי הקדוש ברוך הוא מכיר את נפש העשירים, ואם יאמרו לעשיר שיש לו מאה בהמות, תוריד עשר בהמות ותיתן מעשר בהמה, הוא ירגיש צער נורא ממש כתולש אבר מן החי, ואם ייתן יקיים המצווה בלי שמחה ואילו פנים יש למצווה כזאת... ורצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל שיקיימו את המצווה בשמחה ובטוב לבב ובעין יפה, לכן ציווה להכניס את כל הבהמות לדיר ולעשות פתח קטן אחד, וימנה בעל הבית א' ב' ג' ד', וכך יראה כמה בהמות יפות ושמנות יש לו, הנה עוד אחת ועוד אחת, וכולה שלי, אין לאף אחד חלק בה אלא השי"ת נתן אותה לי לבדי... וממילא כשיגיע לתשעה ספורים, יהיה לו יותר קל לתת את העשירי קודש לה' בשמחה. וכך עשה רבי מרדכי דב עם העשיר הנ"ל, שלאחר שמנה וספר את פרטי כל הרהיטים היקרים שבביתו היה יותר קל להוציא ממנו סכום הגון בשמחה.

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שולח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

לאחר שחתך עבודה בד נוסף חזרה בה הקונה לפתע. "אני לא רוצה לקנות, קח את הכל בחזרה!". הגויה שהבינה שנהגה שלא כהוגן, חשה באי נעימות ורצתה לשלם עבור שלושת הבדים שנחתכו עבודה, אבל בעל החנות היהודי לא רצה לקבל ממנה דבר. "אצלנו בחנות הלקוח הוא כמו מלך!", הכריז באוזניה. אותו יהודי סיפר לי את המעשה ואמר: "ודאי אתה מתפלא מדוע נתתי לה ללכת בלי לשלם..."

הגאון רבי יששכר מאיר זצוק"ל על יהודים וגויים

"זה ספר תולדות אדם" (בראשית ה', א')

הזוהר הק' אומר, ששני מלאכים מלווים את האדם בכל אשר ילך ומלאכים אלה הם כוחות מסוימים שהאדם מקבל עלידי שכלו. בכל יהודי מושרש כוח של קדושה וכנגד זה טבוע בו גם כוח טומאה. כוח הקדושה מגיע מהנשמה הקדושה, כפי שאנו אומרים בברכות השחר: "אלוקי נשמה שנתת בי טהורה היא", וכוונת הדברים היא שהקדוש ברוך הוא נתן באדם נשמה המשולה ל'נשימה', וכפי שהאדם אינו יכול לחיות בלי נשימה כך אינו יכול לחיות בלי נשמה. ישנם כופרים הטוענים כי באדם אין כל נשמה, ולפיכך מטבעו אינו שואף להיטיב לזולתו אלא אם יש לו בכך נגיעה אישית או טובת הנאה, כגון שיזכה עקב כך לכבוד, או שברבות הימים רעהו יגמול לו על טובתו, וכיוצא בזה.

ישנה היערכות מאורגנת של עשיית חסד. כאשר יהודי חלילה נאלץ לעבור ניתוח דחוף, ישנם יהודים הטורחים לסייע לו בכל הנדרש שלא עלימנת לקבל פרס. אנשים אלו נהנים לעשות חסד ללא פרסום ובלי שכותבים עליהם למחרת בעיתון "פלוני עשה כך וכך". הם עושים זאת לשם שמים והנאתם נובעת ממעשה החסד עצמו. ברם, את ההנאה הזו יכול להרגיש רק מי שנופחה בו נשמה אלוקית השואפת להתקרב לבורא יתברך.

בבני ברק ישנו יהודי בעל תשובה העובד עם ארגוני הרפואה. לאותו יהודי ישנם קשרים הדוקים עם הקונסול, וכאשר הוא מתקשר אל השגרירות ואומר: "פלוני מדבר", הקונסול עוזב מיד את כל עיסוקיו ודואג להחתיים את הוויזה ואת כל האישורים הנדרשים עבור העברת החולה לארצות הברית.

ארגוני הרפואה עומדים בקשר הדוק עם חברות הטיסה, וכאשר יש צורך להטיס חולה, אפילו באמצע הלילה, הם יוצרים קשר עם החברות השונות, שנענות לבקשתם ומפנות מקום עבורו בטיסה הקרובה.

כל זה הוא מערך שלם של חסד, שנעשה שלא עלימנת לקבל פרס, כל זה הוא כוחה של נשמת היהודי האלוקית השואפת לטוב!

האמת היא שאצל אומות העולם אין חסד של אמת, כפי שהגמרא במסכת בבא בתרא (:): אומרת: אמר להן רבן יוחנן בן זכאי לתלמידיו, בניי, מהו שאמר הכתוב (משלי יד, לד) צדקה תרומם גוי וחסד לאומים חטאת. נענה רבי אליעזר ואמר, צדקה תרומם גוי - אלו ישראל דכתיב (שמואל ב ז, כג) ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ; וחסד לאומים חטאת - כל צדקה וחסד שאומות עובדי כוכבים עושין חטא הוא להן, שאינם עושים אלא להתגדל בו".

נמצאנו למדים, שבני אומות העולם עושים צדקה רק כאשר נובעת להם מכך הנאה אישית; ברם אצל בני ישראל אין הדבר כן, מפני שהם שואפים לעשות טוב אף-על-פי שאין להם בכך כל נגיעה וטובת הנאה. כאשר יהודי גומל חסד לזולתו יש לו נחת וסיפוק מעצם המעשה, ולפיכך הוא משתדל לעשות זאת בסתר, באופן שאיש לא ידע ואף מקבל הטובה עצמו, ובוזה יש לו הנאה רבה.

ישנם יהודים המוסרים נפשם על מתן בסתר בלא תמורה והנאה, וזהו שנאמר: "צדקה תרומם גוי" (משלי יד, לד), כלומר: היהודי מתרומם עלידי מצוות הצדקה ומקבל מעצם עשייתה סיפוק רב. יהודים רבים ששואפים ללכת בדרכי ה' מקיימים בעצמם "מה הוא רחום אף אתה רחום" (שבת קלג:). בקרב שומרי התורה והמצוות

את כל מבוקשם.

אותו יהודי סיפר לי את המעשה ואמר: "ודאי אתה מתפלא מדוע נתתי לה ללכת בלי לשלם על הסחורה שנחתכה עליי הזמנתה. דע לך כי אני 'סוחר', אני לא טיפש, אבל דבר אחד אני יודע, כשמתעסקים עם גויים צריכים להיזהר ביותר שלא לגרום חילול ה', וכאשר גוי אומר על יהודי שהוא נוהג ביושר - זהו קידוש ה' הכי גדול בעולם!".

האיש הוסיף ואמר: "מעולם לא הרגשתי כל כך טוב כפי שהרגשתי בעת ששמעתי כי הגויים אומרים שהיהודים הם 'שרים!'".

כאשר האדם עושה קידוש ה' הוא מרגיש התרוממות הנפש. היצר הרע אומר לאדם: "אם תרמה ותעשה כל מיני 'חכמות' תוכל להרוויח הרבה כסף". ומאידך, אומר היצר הטוב לאדם: "עליך לעשות קידוש ה'!".

גם כאשר האדם מרמה את זולתו וגם כאשר הוא נוהג ביושר לפני משורת הדין הוא מרגיש שמחה והתרוממות הנפש, אבל כאשר הוא גוזל זו שמחה של טומאה וכאשר הוא נוהג ביושר ומקדש שם שמים זו שמחה של קדושה!

הגר"א אומר, שבלמוד התורה מרגיש האדם את ההנאה הגדולה ביותר בעולם. ברגעים בהם האדם הוגה בתורה ה' הוא מתרומם ומרגיש את נשמתו השכלית. באותה העת הוא חש הנאה כה גדולה, עד שניתן לומר כי הבחירה אם ללמוד או לא ניטלת ממנו, שהרי אם הוא נמנע מלימוד התורה הוא מונע מעצמו את החיים הטובים ביותר.

במשך כל חייהם אנשים מחפשים משהו נשגב הנמצא מעל חיי היומיום האפרוריים, וכשהם לא משיגים את מבוקשם הם מידרדרים לדברים בטלים עד שלבסוף הם נעשים רדודים ושפלים. ברם, כאשר הם מגיעים לרגע של אמת ומוצאים את הנשמה שלהם, אזי הם מתמלאים שמחה ואושר אמת.

בעבר למד בשיבתנו בחור בעל תשובה, שאמר לי שכאשר הוא יושב ולומד הוא מרגיש את ההנאה הגדולה בחייו. "כשאני לומד תורה אני מרגיש הרגשה כה עילאית, עד שאני לא נזקק לשום דבר אחר. כשאני מתפלל - אני מרגיש גבוה מכל עניני העולם. אני יודע

שכאן בישיבה קיבלתי את מה שאני באמת רוצה!"

(מתוך הספר 'לקחת מוסר', משיחותיו של הגאון רבי יששכר מאיר זצוק"ל)

"זה לעומת זה עשה האלוקים" (קהלת ז, יד). כשם שהאדם יכול להתרומם עליידי מעשי חסד הנובעים מהנשמה, כך נותנים לו משמים אפשרות להגיע להשגות אלו מצד הטומאה. גם אדם המתעשר עליידי תככים וקנוניות חש סיפוק רב ונהנה מכך שהצליח לרמות את זולתו ולהוציא את ממונו שלא כדין, אולם הסיפוק והשמחה הללו נובעים מכוח הטומאה.

הכרתי סוחר יהודי, אדם ישר מאוד, בעל חנות בדים בעיר ציריך שבשווייץ. אותו יהודי סיפר לי, שפעם נכנסה לחנותו גויה מקומית וביקשה לקנות בדים לוויילונות במידה מסוימת. לאחר שהסוחר היהודי חתך את הבדים בהתאם להזמנתה, היא הבחינה בבדים יפים יותר בצבע מזהב ונמלכה בדעתה, כשהיא מבקשת מהמוכר שיחנותך לה מהבדים הללו.

בעל החנות חתך לה מהבדים עליידי מבוקשה ולאחר מכן הפנה את תשומת לבה לחיסרון קל ב בד. "כאשר מתבוננים ב בד מול השמש ניתן לראות שישנו נקב קטן בצד שמאל - אולי את לא רוצה את הבד הזה?".

האשה סקרה את הבד ואמרה: "כן, אני רואה את הנקב והדבר לא מוצא חן בעיניי, אולי אקח בד אחר!".

לאחר שהאיש חתך עבורה בד נוסף, חזרה בה הקונה לפתע מכל העסקה. "אני לא רוצה לקנות, קח את הכל בחזרה!". הגויה שהבינה שנהגה שלא כהוגן, חשה באי נעימות ורצתה לשלם עבור שלושת הבדים שנחתכו עבורה, אבל בעל החנות היהודי לא רצה לקבל ממנה דבר. "אצלנו בחנות הלקוח הוא כמו מלך!", הכריז באוזניה, "אם את לא רוצה לקנות עכשיו תקני פעם אחרת ואת הבדים החתוכים אמכור למישהו אחר".

האשה יצאה מהחנות נכלמת - אפילו הגוי השפל ביותר אינו רוצה להיראות כגנב - שלוש פעמים חותכים עבורה בדים ולבסוף היא מחזירה את הכל, הלוא יש בכך טעם גזל!

בכך לא הסתיים המעשה. ביום בהיר הופיעה האשה בחנות בשנית, כשהיא מלווה בבתה ובחתנה. השלושה החלו להזמין סחורה יקרה בכמויות גדולות, ובסופה של העסקה יצא בעל החנות ברווחים עצומים.

אותה גויה ראתה לפניה יהודי ישר, ויהודי ישר אצל הגויים זו 'מציאה', הוא יותר טוב מהגויים, ועקב כך היא ומלוויה קנו בחנותו

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

בבוקר נכנסתי למכולת וקניתי גבינה וחלב. תארו לכם אם לא היתה חנות מכולת בשכונתי, וכדי להשיג גבינה הייתי צריך לנסוע עד חולון, להשיג יהודי שמוכר גבינה או מישהו שמגדל פרה ויתן לי חלב, וכי הייתי יכול להיות כך? ברוך ה', היה צריך לנשק את בעל המכולת, חמישים מטר מהבית יש לי מכולת!

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצוק"ל על חסדים מיוחדים

"ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם" (בראשית ג, כ"א)

ידועים דברי חז"ל (סוטה יד.) "דרש רבי שמלאי: תורה - תחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים; תחילתה גמילות חסדים דכתיב: 'ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם'; וסופה גמילות חסדים וכו'".

שאל אותי יהודי שאלה: כלום עד בגדי העור הללו לא מצאו חז"ל בתורה חסדים של הקדוש ברוך הוא? ומהי כל הבריאה אם לא חסד? ה' ברא את האדם - וכי אין בכך תחילתה חסד? יום הראשון של בריאת העולם, השני, השלישי וכו', כמה חסדים יש באור ובשמש, בצמחים שניתנו לנו, בחי ובדומם, והנה מדלגים על הכל עד כתנות עור. אתמהה.

את השאלה הזו, וגם תשובה עליה, שמעתי בשם רבי אברהם גרודז'נסקי זצ"ל, וכך תריך:

בשלוש עשרה מידות של רחמים אנו אומרים: "ה' ה'", וחז"ל (ראש השנה יז): מבארים: "ה' קודם שיחטא וה' לאחר שיחטא". זו מידה מיוחדת משמו של הקדוש ברוך הוא, שגם אחרי שהאדם חוטא הוא זוכה לרחמים.

החסד של בריאת העולם בששת ימי בראשית היה לפני החטא של האדם, אבל אחרי כן אדם הראשון חטא והביא מיתה לעולם, נורא ואיום מה שנגרם מאותו חטא, ואף-על-פי-כן גם אחרי החטא נשאר ה' "קל רחום וחנון" וגמל עמם חסד: "ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם".

הגומל לחייבים טובות

"גמילות חסדים" - המילים הללו הן לכאורה תרתי דסתרי, כי "חסד" הוא דבר שלא מגיע לאדם ואף-על-פי-כן מתחסדים עמו, ואילו "גמילות" היא תשלום שמשלמים לו כגמולו המגיע לו ביושר ובצדק. ומבארים, כי אכן זוהי מידתו של הקדוש ברוך הוא: "גומל חסד" - התשלום שלו הוא בחסד, כי גם כאשר התשלום צריך להיות לכאורה עונש מחמת שהאדם התנהג שלא כראוי - התשלום והגמול של העונש בא עם מידת החסד.

אומרים ב'ברכת הגומל': "הגומל לחייבים טובות שגמלני כל טוב",

הגמילות לחייבים צריכה להיות רע, ההיפך מחסדים, אבל הקדוש ברוך הוא לא עושה כך, אלא גומל לחייבים - טובות.

על החסד המיוחד הזה הצביעו חז"ל ואמרו: "תורה, תחילתה גמילות חסדים" שה' הלביש אותם כתנות עור. לא רק שעשה להם בגדים במיוחד אלא אף הלביש אותם בהם.

כיון שיש לנו ציווי לדבוק במידותיו של הקדוש ברוך הוא, הרי שה' רוצה שכך ננהג גם אנו: דווקא אותו אחד שעושה לי צרות צרורות ויורד לחיי - דווקא אתו עלי להתחסד.

מחלוקת החסד והאמת - בבריאת העולם

הייתה מחלוקת לפני בריאת האדם. האמת והחסד התווכחו האם לברוא את האדם או לא: "חסד אמר יברא" - יש לברוא את האדם כיון "שכולו חסד". "אמת אמרה אל יברא" כיון שכולו שקר. מה עשה הקדוש ברוך הוא? השליך את האמת ארצה וברא את האדם (בראשית רבה ה, א).

הבה נחשוב: מה הפשט "שכולו חסד".

ההסבר פשוט לכאורה: אם נתבונן נמצא שהעולם מלא בחסדים. תיקחו את ספר הטלפונים של בני ברק וירושלים תראו כמה גמ"חים יש. אם כן, לכאורה נראה שהעולם מלא בחסד.

נכון, אבל האם כולם מנהלים גמ"חים?! הרי יש מיליארדי אנשים בעולם, וכי כולם כך?!... וכיצד אפשר לומר "שכולו חסד"?

שאלה נוספת. האמת באה וטענה שהסברא אומרת לא לברוא את האדם "שכולו שקר". איזו טענה היא זו, מה אכפת לי שכולו שקר אם בד בבד הוא גם גומל חסדים? מה מפריעים השקרים שבעולם לגמילות חסדים? הוא משקר אבל בד בבד גומל חסד, מה אכפת לי? התשובה היא, תשמעו רבותי: כי אכן המציאות היא שכל העולם הוא חסד (ולא בגלל הגמ"חים שהזכרנו אלא מחמת סיבה אחרת). לא צריך לחפש רחוק, באת היום לבית הכנסת? הנה בכך שבאת השלמת מנין והתחסדת עם המתפללים. הפסיעות הראשונות שלך בבוקר - מיד יש בהן חסד.

אם תנסו לחלוק עלי ולומר: וכי הוא השלים מנין? הרי היה מנין בלעדיו! אשיב, כי ראשית, גם אם לא השלים מנין אבל הוסיף לרווח של כולם, כדי שהתפילה תהיה 'ברוב עם', כי מתפלל נוסף זו מעלה. ושנית, כל אחד נחשב שמועיל למניין וחלק מהמניין, כי אם אתה, הוא, הוא והוא לא היו באים לא היה מנין.

דוגמה נוספת: בבוקר נכנסתי למכולת וקניתי גבינה וחלב. תארו לכם אם לא הייתה חנות מכולת בשכונתי, וכדי להשיג גבינה הייתי צריך לנסוע עד חולון להשיג יהודי שמוכר גבינה או מישהו שמגדל פרה וייתן לי חלב, וכי הייתי יכול לחיות כך? ברוך ה', היה צריך לנשק את בעל המכולת, חמישים מטר מהבית יש לי מכולת! הוא עושה אתי חסד!

כאן בבני ברק ישנה 'טחנת קמח' של משפחת שטרן. כאלו בעלי חסד אין בעולם! נתאר לעצמנו שהחטים מחו"ל היו מגיעות אלינו הביתה כשהן שלמות, לך תטחן אותן, היכן יש מטחנה? או ווי, עד שהיינו מוצאים מעט קמח... וזה הכל אם מביאים חטים מחו"ל, אבל אם גם את זה לא היה אלא הייתי מקבל שדה כאן בארץ-ישראל ושור שחור - לך תחרוש, תעשה כל מה שצריך, תזרע, עד שיהיו לך חטים. מה הייתי עושה? מתי היה לי זמן לנשום?... "עשר מלאכות בפת"... ועכשיו, שום דבר, אני נכנס למכולת קונה לחם ויש מה לאכול.

אם כן מובן לכולנו כי כל התהליך - מייצור כלי החרישה ועד אפיית הלחם - הוא חסד עצום אתנו. כל המשתתפים בתהליך ייצור הלחם

הינם בעלי חסד, וזה בלחם בלבד.

ומה יהיה אם אני צריך לבנות בית כי נופל לי גשם על הראש? לך תהיה קבלן, אינסטלטור, חשמלאי. הרי שה'קבלן' הוא מורעדיגער בעל חסד. הנגר, וזה שעושה תריסים וחלונות - כולם בעלי חסד, כי גם אם תאמרו שאינכם צריכים שיבנו עבורכם בית מפואר, אבל מינימום כל אחד צריך: בית, בגדים ואוכל. נו, לך תהיה חייט, לך תהיה בנאי...

זו לא טעות, כי המציאות כך היא - העולם כולו עם חסד. "חסד אומר יבא, שכולם גומלי חסדים".

מגיעה מידת האמת ואומרת: הם בעלי חסדים?! הם רוצים פרנסה, מעוניינים בכסף! אם לא תשלם לו, האם הוא יעשה לך חליפה?! האם יתקן לך נעליים? "כולו שקר" - הם לא מתכוונים לשם חסד, הם מתכוונים לטובת עצמם...

אם כן מה האמת כאן?

הנכון הוא, שאם האדם מעוניין לעסוק בחסד, הרי בכל דבר שעוסק בו הוא יכול להיות בעל חסד. הסנדלר יכול לחשוב: "אני רוצה שיהיו לאנשים נעליים טובות ונוחות, שראובן יילך עם נעל ולא יאלץ לדרוך בבוץ ועל אבנים, רק מה? אני חייב להתפרנס, וכיון שכך אני לוקח כסף כי אם לא יהיה לי כסף לא אוכל לתפור נעליים..."

מה המבחן באופן מעשי, לדעת האם הוא סנדלר בעל חסד או שעושה מעשיו לשם כסף בלבד? אם הוא מייצר נעליים רק בשביל עצמו ופרנסתו, מדוע יעשה נעליים באמת חזקות וטובות, אדרבה עליו לייצר משהו פחות טוב כדי שיתקלקל, וראובן הקונה יבוא בעוד חצי שנה ויקנה שוב ויהיה לו כסף... כך גם בחנות הירקות, אם הוא בעל חסד ייתן תמיד את המלפפונים הטובים, שהקונה ייהנה ושיהיה לו טוב.

באופן כזה יכול כל בעל מלאכה לעשות חסד בכל רגע.

הדברים הללו שדיברנו הם נפלאים. ולא מספיק להגיד אותם, וגם לא מספיק לשמוע, כי זה העולם, ובשנים הללו שאנו נמצאים כאן בעולם הזה צריכים לחטוף בכל רגע עוד מצווה ועוד מצווה, חיי נצח. (מתוך יחי ראובן)

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

פעם אחת כשהייתי בביתו ראיתי כמה ספרים בסמוך לשולחנו. הצעתי בפני הרבנית ע"ה שאסדר את הספרים בספרייה, אך היא אמרה שמרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל לא מכניס לספרייה ספר עד שהוא מסיים אותו. את הספרים הללו עדיין לא הספיק לסיימם ולכן לא הכניסם לספרייה!

הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א על הכוחות המיוחדים של האדם

"וַיִּבְרָא אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹקִים בָּרָא אֹתוֹ" (בראשית א', כ"ז)

התורה מעידה כי הקדוש ברוך הוא ברא את האדם בצלמו. ומכאן ראייה כי נטועות בנו תכונות עילאיות משל הקדוש ברוך הוא, ומחמתן יש בנו יכולת להגיע לדרגות נישאות שאין לתארן ולשערן. נאמר בפסוק: "ויפח באפיו נשמת חיים" (בראשית ב', ז). אמרו רבותינו (זוהר בראשית כז ע"א): "מאן דנפח מדיליה נפח", כלומר, בעת שהקדוש ברוך הוא יצר את האדם הוא נפח בו חלק מעצמותו. באדם מוטבעים כוחות שמימיים. אם וכאשר הוא זוכה להתחבר אליהם בחיבור גמור, הוא מסוגל.

הכוחות האדירים שהקדוש ברוך הוא טבע באדם

הבורא יתברך הטביע חכמה אלוקית אפילו בבעלי החיים - בחיות, בבהמות, בעופות, בשרצים וברמשים. לעתים מטילה נקבת הזבוב את ביציה בתוך שעועית רכה. לאחר מכן היא מותירה את צאצאיה להתפתח בכוחות עצמם. אבל היא יודעת שעם הזמן השעועית תלך ותתקשה, והזבובים הקטנים שיבקעו מהביצים יילכדו בתוך השעועית וימותו. לכן היא פוערת מחילה בבשר השעועית עד למקום הביצים, כדי שהזבובים יוכלו לצאת בבוא העת לאוויר העולם.

מנין לזבובה ידע כה נרחב? כיצד היא יודעת שהשעועית עתידה להתקשות? האם היא בעלת 'רוח הקודש'? יהיו שיאמרו כי אלה אינסטינקטים טבעיים הנוטעים בבעלי החיים, אולם מי שטבע את האינסטינקטים הללו הוא ה' יתברך שנטע חכמה עצומה בברייתו! ידוע כי היונה אינה נוטשת את שובכה. פעם ערכו מחקר מעניין. לקחו יונים מגרמניה, סימנו את רגליהן בצמיד זיהוי מיוחד והעבירו אותן לשווייץ, מרחק 700 קילומטרים מהשובר. והנה, לאחר כמה ימים שבו היונים לשוכן שבגרמניה. בתחילה סברו החוקרים כי אולי היונים מכירות את הדרך, אולי יש להן בשווייץ ידידות שהנחו אותן במעופן. לקחו החוקרים את אותן היונים לאנגליה, מרחק 1,000 קילומטרים מהשובר, ולמרבה הפלא כעבר ימים אחדים הן שבו בחזרה למקומן המקורי. כל זאת בלי מפות, בלי מכשירי ניווט, ובלי ידע גיאוגרפי.

הצרעה מטילה ביציה בתוך החול. מאחר שהיא חוששת שאת הביצים יטרפו שרצים למיניהם, היא מצפה אותן בקליפה המגנה עליהן. כאשר הצרעות בוקעות מהביצים, אמא צרעה צריכה להאכיל אותן בזבובים, אבל היא יודעת כי זבובים מתים עלולים להירקב, וצאצאיה

המפנקים לא ירצו לאכל מאכל מעפש. לכן היא משתקת את כנפי הזבוב כדי שלא יוכל להימלט. כאשר הצרעות הקטנות בוקעות מהביצים, הן אוכלות את הזבובים החיים שהוכנו מבעוד מועד. **אם בבעלי החיים מוטבעת כזו חכמה, בנן אדם על אחת כמה וכמה!** איננו מודעים לעוצמת הכוחות והיכולות שבורא העולם השריש בנו. לאחר שנות חיים ארוכות, כשאדם יתייצב בפני בית דין של מעלה הוא עלול להתבייש כאשר בורא העולם יאמר לו: 'נטעתי בך כוחות כבירים, יכולת להגיע לעוצמות רוחניות אדירות, מה עשית עם הכוחות הללו? למה לא השתמשת בהם?!'.

נשמר שלא לשכוח את תורת ה'

בשנה האחרונה לחיי מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל, הוא מעד, נחבל בגבו והובהל לבית החולים כדי לוודא שלא נגרם כל נזק לגופו מחמת הנפילה.

הרופאים וידאו תחלה שמרן לא ניזוק מבחינה פיזית וגופנית. וכדי לבדק שהנזק לא התבטא גם בפעילות המוחית וגרם לשכחה וכדומה, הוצרכו לשאול אותו מספר שאלות.

"כן, בבקשה", השיב מרן, "שאלו מה שאתם רוצים!".

הרופאים פצחו בסדרת שאלות: "כמה ילדים יש לכבוד הרב?" "כמה בנים, וכמה בנות?" "כמה נכדים?"...

מרן השיב תשובות מדויקות, ולאחר מכן הוכיח את הרופאים: "אלו השאלות?! תשאלו אותי על דברים יותר עמוקים! הרי יש לכם פה

משהו, והתעניין בסבת הדבר. הם חששו לצער אותו, אך לא היתה ברירה: "המדפיס אומר שחסר דף אחד, ואנחנו מחפשים אחריו".

"איזה דף חסר?", שאל מרן, "אשלים אותו". הוא התרכז והחל לכתוב את הדף מחדש. פוסקים, ראשונים ואחרונים, תשובות וסתירות... כשסיים שלח את הדף ואמר: "תאמרו לו שישמור על הדף הזה, אין לי עוד עותק ממנו..." באותם ימים לא היו צילומים זמינים.

הדף הגיע בשלום אל בית הדפוס והחלה העבודה עליו. והנה, תוך כדי כך, ראה פתאום בעל הדפוס דף מבצבץ תחת ספר כלשהו, וגילה את הדף שנעלם... כאב לו שהטריח את הרב כל כך הרבה. אבל כשנטל את הדף הישן ואת הדף החדש, נדהם - **לנגד עיניו התגלה העתק מדויק! אותן מילים באותן שורות. צילום של הדף הישן העלה מחדש על הכתב!**

עמלה של תורה

לאור מעיין ידיעותיו העצום, ניתן לכאורה לטען כי הוא היה בעל זיכרון בלתי נדלה, ובשל כך הגיע להיכן שהגיע. אולם האמת היא שאלו דברי הבל. מרן רכש את ידיעותיו הכבירות בזכות דבר אחד ויחיד - עמל התורה!

הוא לא קיבל את המתנה הזאת סתם. הוא לא קם בבוקר, שמו לו 'צ'יפ' (כרטיס זיכרון) בראש והתחיל לדעת. חלילה! הוא עמל על כל ספר, על כל הגהה, על כל מדרש ועל כל ספר קבלה. בלי עמל הוא לא השיג כלום, ובעמלו השיג כה הרבה, כי לא ביטל שנייה אחת!

מי שהכיר אותו ראה וידע זאת. הדברים ניכרו מבין ריסי עיניו. פעם אחת כשהייתי בביתו ראיתי כמה ספרים בסמוך לשלחנו. הצעתי בפני הרבנית ע"ה שאסדר את הספרים בספרייה, אך היא אמרה שמרן זצוק"ל לא מכניס לספרייה ספר עד שהוא מסים אותו. את הספרים הללו עדין לא הספיק לסיימם ולכן לא הכניסם לספרייה! מי שרוצה לזכור את לימודו צריך לחזור על תלמודו, להיות שקוע בו כל הזמן ולהתרכז בו. אצל מרן זצוק"ל ראינו זאת במו עינינו - יכולתי לעמד לידו מספר דקות, והוא לא הרגיש כלום! היה לוקח ספרים, עובר לידי - ושום דבר. אלמלא הרבנית שצעקה לו: "חכם עובדיה! הרב אלבו כאן!..." לא היה פונה אלי בכלל. אנשים ידעו, שאפשר לדבר אליו והוא לא שומע, וכדי שישמע צריך לתפוס לו את היד ולנענע אותה. רק כך הוא יבחין בהם ויענה להם. מחשבותיו היו נתונות כל הזמן בלמוד. היה מרוכז כל הזמן בעולמות עליונים.

בוקר אחד בשעה שש וחצי הגיע אברך לסדר את הספרים שהוציא מרן במשך הלילה, כמו תמיד. הוא מצא את מרן יושב רכון וכותב. כשהבחין בו מרן הרים את עיניו ושאל בפליאה: "למה הקדמת לבוא היום לפני עלות השחר?".

"לפני עלות השחר?", התפלא, "הרי השעה כעת היא שש וחצי, ועלות השחר בארבע".

"כבר שש וחצי?", התפלא מרן.

"אכן".

בית-כנסת, תביאו כמה ספרים, תביאו ש"ס, תביאו רמב"ם, תביאו פוסקים, תאמרו לי את מספר העמוד, וכך נראה אם הזכרון שלי לא נפגם חלילה!".

על אתר הובאו למקום שתיים-שלו מסכתות. הרופאים ציינו את מספר העמוד, ורבנו החל לדלות מתוך מעיין זכרוננו הנובע את דברי הגמרא, הרש"י והתוספות...

הרופאים סברו, כי אולי הספרים המסוימים הללו נחרטו במקרה בזכרוננו של מרן, ושלחו להביא ספרים נוספים מבית הכנסת, אך רבנו הפתיע אותם בזכרוננו הבהיר, כשהוא מצטט בדיוק מופלא כקורא מתוך הכתב מכל הספרים עליהם נבחן. הרופאים סיימו את הבדיקה בהתנצלות: "סליחה כבוד הרב, הלוואי והמח שלנו יעבוד כמו המוח שלך!".

בתקופה מסוימת נזקק מרן לתרופה מסוימת העלולה לפגוע בשני אחוזים מהזכרון. רבנו לא הסכים ליטול את התרופה ואמר בתוקף: **"מוטב לי להישאר חולה ולא לשכוח חלק קטן מהתורה!"**

הרופאים ניסו לשכנעו ליטול את התרופה, בטענה כי הפגיעה בזכרון היא מזערית ובטלה בשישים, אך רבנו לא הסכים בשום אופן. כל חייו הוא קיים בעצמו "הישמור לך פן תשכח" ונזהר ונשמר שלא לשכוח את תורת ה'.

הוא היה אומר כי כל איברי האדם, כמו העיניים, הראש או המוח - ניתנו לאדם מעם ה' יתברך לצורך לימוד וידיעת התורה. ואם אדם אינו לומד או אינו זוכר, הוא עתיד להיתבע על כך לעתיד לבוא: מפני מה לא למדת או לא זכרת את תלמודך?!

עמל התורה של רבותינו מאורי הדורות

אנחנו חיים בתפיסת עולם מגוחכת. משקיעים כמה שעות ביום בלימוד, וכבר מתלוננים: "אין לי זיכרון, אני לא קולט, הכל בורח לי מהראש!..."

לפעמים ניגש אלי תלמיד ומתלונן: "אינני רואה סימן ברכה בלימודי, איני קולט דברים, לא זוכר... כנראה הראש שלי לא בנוי ללמוד התורה!..."

אולם עלינו לדעת, כי רבותינו גדולי העולם לא זכו לתורתם רק בשל כוח זיכרון אדיר בו ניהנו, אלא כתוצאה מעמל ומשקידה אינסופיים במשך שנים על גבי שנים.

העתק מדויק של הדף הישן!

לפני כארבעים שנה נתן מרן כתב"ד של אחד מספריו לבית הדפוס. כתב"דו היה כתב יהלומים, מסודר וברור, בהיר כשמש בצהרים. לא היה צורך להקליד אותו לפני כן. כשנתן, הזהיר מאוד שיראו לשמור על הדפים משום שאין לו עותק מהם.

בעל הדפוס החל לעסוק בזה והנה הבחין שחסר לו דף אחד. הוא חיפש אותו בקדחתנות אך לשווא. מה עושים? בליתי ברירה התקשר לבית מרן, אולי שכח אותו שם? כל בני המשפחה, שהבינו את משמעות האבידה, התגייסו לחיפושים, ורק מרן עצמו המשיך ללמוד בלי שהרגיש בהם. רק לאחר כשעה הבחין כי פותחים מגירות ומחפשים

האברך הבין שיש דברים בגו, ומיהר לשאול: "האם הרב לא הלך לישון הלילה?"

ענה לו מרן: "הלילה שכחתי לישון" ... כמלאך אלוקים.

בתקופה מסוימת בחיינו נהג מרן להתפלל ערבית בימות החורף מיד בצאת הכוכבים, לאכול משהו, לנוח שעה אחת, ואחר-כך לקום בשעה שבע בערב וללמוד ברציפות עד שבע בבוקר! מניין לו כוחות לשבת וללמוד 12 שעות ברצף? אלא הוא רתם את עצמו כשור לעול.

הוא המית עצמו באהלה של תורה!

הוא התנתק מהעולם - אבל בעצם הוא התעלה, והעולם התעלה אתו! פעם אירע לו, שעמד על סולם ועיין בספר. בגדל עיונו שכח היכן הוא נמצא וחשב שהוא על הקרקע. כיון שכך, כשסיים התחיל ללכת ונפל וכתוצאה מכך סבל משבר...

אנשים קטנים, שלא יצאו עדיין מקליפת הביצה, אומרים כל מיני סברות... האם קרה להם פעם שהם שברו את היד למען הלמוד?!...

הגאון האמתי **רבי חיים קרייזווירט** זצ"ל היה צדיק גדול ובקי בכל הש"ס. מרן העיד עליו, שהוא אחד משני גאונים שבדור שידועים ש"ס. הוא ידע את כל הש"ס בעל פה, ישר והפוך, כפי שידוע אדם את פרק "אשרי יושבי ביתך" ... לא רק ידע בעלמא היה לו, אלא גם עמקות נפלאה עד מאוד. שמעתי ממנו רעיון מאלף:

ההלכה היא, שעל עם הארץ לא סומכים במעשרות. תאוות הממון עלולה להעבירו על דעתו, וכשהוא אומר שעושה יכול מאוד להיות שהוא משקר. אילו הייתה לו תורה, היתה התורה הופכת אותו לאדם

אחר, אך אין לו תורה ולכן אי אפשר לסמוך עליו. אבל אמרו חז"ל (ירושלמי דמאי פרק ד הלכה א): "הלוקח פירות ממי שאינו נאמן על המעשרות ושכח לעשרן, שואלו בשבת, ואוכל על פיו". אם קנה פירות מעם הארץ שאינו נאמן על המעשרות ושכח לעשרן, ונכנסה שבת שאינו יכול לעשר, הרי זה שואל את המוכר, ואם אומר שעושה מותר לסמוך עליו. וכל-כך למה? מפני ש"אימת שבת עליו, והוא אומר אמת" - השבת מפחידה אותו.

מה קורה לעם הארץ בשבת?

הסביר רבי חיים קרייזווירט בדרך הלצה: בעידן המחשבים של היום, אדם לא צריך לזכור הכל בעל-פה. הוא יכול לשבת עם מחשב, לעשות כמה חיפושים ולהפגין ידיעות גדולות. הוא בכלל לא תלמיד חכם, אבל יכול לצטט מימרות מכל מיני מקומות בש"ס, וכלם חושבים שהוא תלמיד חכם...

אבל כשבאה שבת אימת השבת עליו. מה יעשה כעת? בשבת הרי אין לו מחשב. כעת ניכר שהוא עם הארץ, הוא מפחד מה יקרה אם ישאלו אותו שאלה? השבת תודיע לכולם שהוא בעצם עם הארץ... לכן אימת השבת עליו...

הפתרון האמתי כדי לא להיות עם הארץ הוא לשבת וללמוד. אין שום דרך אחרת! צריך ללמוד וללמוד, לשקוד ולחזור עוד פעם ועוד פעם. למות על התורה הקדושה, וגם לבכות בדמעות שליש שנוכה להבין אותה, ולא נאבד באפלה.

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'משכני אחרך')

מדוע האור החיים הק' למד הלכות עדות בערב שבת?

"וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם" (בראשית ב, א)

בשבת (ק"ט): איתא "כל המתפלל בערב שבת ואומר ויכולו מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית", ובמהרש"א שם כתוב כי האומר ויכולו הרי הוא מעיד על מעשה בראשית והרי הוא נעשה שותף עם הקב"ה כי בלתי עדותו לא יוודע עשייתו וכמו שהעשיה לא היה רק במאמר כן עדותו במאמר.

וכיון שהוי עדות כתב המשנ"ב (רס"ח, יט) שהטעם מדוע אומרים אותו בעמידה הוא משום שבזה אנו מעידים להקב"ה במעשה בראשית, ועדות דינה בעמידה.

במכתב מר' ישעיה אשר מרגליות זצ"ל (נדפס בסוף ספר עצי עדן מאביו ר' יהודה לייב מרגליות זצ"ל) כתב ששמע שהאור החיים הק' בכל ערב שבת למד

הלכות עדות ואמר כי מטרת לימודו שידע שעל פי ההלכה הוא ראוי להיות עד כשר ונאמן לעדות שבת, [ועני' ישועות יעקב או"ח (ס' רס"ח סק"א) ודרך פיקודיך ריש הקדמה ו'].

לתקופה מוגבלת

המבצע הגדול

לרגל ההוצאה לאור של הסט 'לקראת שבת'
ב-5 כרכים, הספר שכבש את עולם התורה,

ארגון 'דרשו' ו'אחינו' יוצאים
במבצע מיוחד לתקופה מוגבלת

תרום לארגון 'אחינו'

וקבל מיידית מתנות עד לשווי

של 869 ש"ח

וכנס להגרלה הגדולה פרסים בשווי של

ש"ח 42.000

המהדורה החודשה 'לקראת שבת' שיוצאת

Dirshu
דרשן ד' ועוזן
קרן עולמית להיזוק
ועידוד לימוד התורה

מגה להצלחה אדירה, קיבוץ הסיפורים מהגליונות בתוספת של עוד עשרות סיפורים ופנינים מרתקים, מאורחות הייחם של רבותינו הקדושים לפי סדר פרשיות השבוע.

המבצע הגדול

לתקופה מוגבלת

ממחיר 387 ש"ח ל-390 ש"ח

מסל

תרומה של 18 ש"ח
קבל מיידית

387

סט 5 כרטיסים ש"ח
חמשה חומשי תורה כ"ח
סט 3 כרטיסים 'דרש'
ו-4 כרטיסי הגרל

*סך כל התרומה

מסלול מס' 35

תרומה של 20 ש"ח למשך 12 חודשים*
קבל מיידית מתנה בשווי

390 ש"ח

סט 'משנה ברורה' מפואר מהדורת 'דרשו'
וכרטיס הגרלה להגרלה הגדולה

*סך כל התרומה 240 ש"ח

התקשרו למוקד ד

מאורחות חיים של רבותינו הקדושים לפי סדר פרשיות השבוע.
 קיבוץ הסיפורים מהגליונות בתוספת של עוד עשרות סיפורים ופנינים מרתקים, מאורחות חיים של רבותינו הקדושים לפי סדר פרשיות השבוע.
 חופנה להצלה אורה, קיבוץ הסיפורים מהגליונות בתוספת של עוד עשרות סיפורים ופנינים מרתקים, מאורחות חיים של רבותינו הקדושים לפי סדר פרשיות השבוע.

מסלול 37

תרומה של 26 ש"ח למשך 16 חודשים*
קבל מיידית מתנה בשווי

869 ש"ח

סט 'משנה ברורה' מפואר מהדורת 'דרשו'
 סט 5 כרכים של 'לקראת שבת'
 ו-4 כרטיסי הגרלה להגרלה הגדולה

*סך כל התרומה 416 ש"ח

מסנה ברורה 36

למשך 18 חודשים*
מתנה בשווי

6 ש"ח

ל' לקראת שבת'
 מפואר מהדורת 'דרשו'
 ש דוד' על התורה
 להגרלה הגדולה

מה 324 ש"ח

02-5609000 רשו

ההכנות נכנסו להילוך גבוה. מודעות ענק וכרזות זעקו בכל חוצות המושבה והזמינו את כל התושבים, אנשים ונשים, להשתתף בעצרת בהשתתפות הרב הצדיק רבי ברוך טולדנו, ולאחריו 'אורח הכבוד' המגיד המפורסם רבי יענקלה גלינסקי. ברם, בהגיע היום המיוחל, נדהם הרב לראות אדם אחד בלבד! שהגיע עם אשתו לעצרת הענקית...

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א על הדרשה הגורלית

"וְלִמְקוֹהַּ הַמַּיִם קָרָא יַמִּים" (בראשית א', י"ט)

סיפר מגיד המישרים הגאון רבי יעקב גלינסקי זצ"ל על דרשה אחת שדרש בשביל אדם אחד בלבד... אבל תוצאת אותה דרשה היתה שווה פי כמה מבית-כנסת מלא מפה לפה! וכה דבר המעשה: בעיר הגדולה באר שבע, מרכז הדרום, שימש ברבנות עשרות בשנים הגאון הצדיק המפורסם רבי ברוך טולדנו זצ"ל. לאחר ששימש בקודש ברבנות בארץ מרוקו והעמיד שם דת על תלה, ארי עלה מבבל לארץ הקודש וכאן הוכתר בנזר רבנות העיר באר שבע. בהיותה עיר גדולה לאלוקים ומרכז הדרום כולו (כפי שהיא נקראת 'בירת הדרום'), היתה מצודתו פרושה גם על כל העיירות סביב.

בלהב אש קדשו היה מכתת רגליו ממקום למקום בהרבצת תורה לעם להרבות כבוד שמים, ולתקן בכל מקום את הצריך תיקון, להגדיל תורה ולהאדירה.

באחד ממסעותיו הגיע למושב לא הרחק מבאר שבע, שרוב תושביה לא היו דתיים. נודע לו שחסר שם 'מקווה טהרה'. כדרכו ניגש מיד לפעולה, והחל לדבר על כך עם ועד היישוב ופרנסיו שמן ההכרח להקים מקווה כשר בתוככי היישוב! כאשר באותם זמנים - שלא כבימינו - לרוב תושבי הקיבוצים והמושבים לא היה רכב צמוד, וכל טבילת מקווה היתה כרוכה בנסיעה קשה ובטלטול באוטובוסים לבאר שבע.

ועד המושב ומנהיגיו הסכימו עקרונית עם הרעיון שיוקם מקווה טהרה במושב. אולם הבעיה העיקרית שניצבה בפני הרב היתה המימון הרב הנצרך לבניית מקווה, שעלותו מגיעה לכמה עשרות אלפים טבין ותקילין. לא היו בידו שום מקורות להוצאת ענק כזו.

רוב התושבים במושב לא היו חרדים לדבר ה', ולא הבינו כלל את גודל נחיצות העניין. לפיכך החליט הרב לערוך עצרת רבתי בבית הכנסת הגדול של המושבה, בה יוסבר ויובהר בפרוטרוט גודל חשיבות ענין הטהרה, והמצוה הגדולה שבהקמת מקווה ביישוב; ובתום העצרת לערוך 'מגבית ענק', כדי שכל תושב ייקח חלק נכבד בהוצאות בנין המקווה.

להצלחת העצרת, חשב הרב, מן הראוי להזמין גם דרשן אשכנזי,

הואיל וישנם באותו יישוב גם תושבים רבים אשכנזים. הדבר יביא להשתתפות רחבה של הציבור מכל העדות, שכן הוא עצמו נמנה על עדות המזרח ויתאים נאומו עבור התושבים הספרדים, ועבור הציבור האשכנזי חיפש מגיד מישרים עם מוניטין, שישכיל לעורר את הציבור כראוי וכהוגן. הוא בא בדברים עם הגאון רבי יענקלה גלינסקי, שבאותם זמנים כשהיה כוחו במוותניו היה נוסע ממקום למקום לעורר את ישראל בדרשותיו המלהיבות, שכבר יצא שמן לתהילה.

ההכנות נכנסו אכן להילוך גבוה. מודעות ענק וכרזות זעקו בכל חוצות המושבה, והזמינו את כל התושבים, אנשים ונשים ללא יוצא מן הכלל, להשתתף בעצרת רבתי לטהרתם של ישראל, ולייסוד מקווה טהרה חדיש ומהודר במושב בהשתתפות הרב הצדיק רבי ברוך טולדנו, רבה הראשי של באר שבע, שיסביר ויבאר בפני העם בפיו מפיק המרגליות את גודל ערך הטהרה! ולאחריו 'אורח הכבוד' מהעדה האשכנזית, המגיד המפורסם רבי יענקלה גלינסקי.

ברם, בהגיע היום המיוחל, נדהם הרב לראות בבית הכנסת הגדול של המושב אדם אחד בלבד! שהגיע עם אשתו לעצרת הענקית... שאר התושבים כולם נשארו אדישים בקרירות מופגנת. הם כבר הבינו מבין השיטין שלאחר העצרת תיערך מגבית רבתי, ותרמו ברגליהם... באותן שנים היתה שנאת הדת משתוללת במלוא עוזה.

רוב הציבור בעם נהה אחר התקשורת השמאלנית, ומכל דבר שריח יהדות נודף ממנו היו מתרחקים, וענינו של 'מקוה טהרה' עם דרשות של רבנים לא עניין אותם במיוחד...

האכזבה הייתה מרה וקשה. הרב טולדנו ניצב על מקומו במזרח בית הכנסת יחד עם הרב גלינסקי בהמתנה ובציפיה דרוכה, אולי בכל זאת יכנסו כמה אנשים נוספים... אך תוחלתם נכזבה, הם הבינו שאין כאן מה להמתין יותר. ר' יענקלה טען בפני הרב, שעצם ההמתנה הארוכה כל כך, כאן בבית המדרש, יש בה זלזול בכבודה של תורה, ומן הראוי להסתלק מן המקום כמה שיותר מהר, ולמנוע את כל הביזיון הזה!

אבל הרב הצדיק רוח אחרת היתה עמו. הוא מעולם לא נסוג בעבודת קדשו, לא חת מפני איש, ועשה עבודת משמרתו בחירוף נפש תמיד. הוא טען בתוקף שאין לבטל את המעמד, "הרי אף בשביל איש ישראל אחד מחללים את השבת! אילו היו צריכים כאן חלילה להזמין 'אמבולנס' באמצע השבת בשביל יהודי אחד, בוודאי היינו מזמינים אותו מיד בדחיפות שיבוא על אתר מבאר שבע! מדוע, אם כן, לא נקיים את העצרת בשביל יהודי אחד? לעולם לא נוכל לדעת ולשער את כוחותיו הפנימיים וערכו של איש ישראל אחד!", טען הרב בלהט.

רבי יענקלה נענה לפסקו של הרב. הוא נשאר אפוא במקום, עלה אל דוכן הנואמים כפקודת הרב, והחל בדרשה חוצבת להבות! אמתות דברי הרב ועקשנותו הציטו בקרבו אש קודש, והוא נשא דרשה מופלאה מלאה ומתובלת בדברי התעוררות רבים ברשפי רגשי

קודש, כאילו היה עומד ומדבר בפני חמשת אלפים איש! בתום נאומו הנפלא כבר לא היה צורך בדרשה נוספת של הרב טולדנו, מאחר ולא היה נוכח אף אדם מאחינו הספרדים; האישי היחיד שנוכח באולם היה אשכנזי, והוא כבר קיבל את הדרשה שלו... בטרם פנו לדרכם ניגש האישי אל הרבנים בברכת יישר כח, וביקש אם אפשר להמתין מעט, כי אשתו נמצאת כאן בעזרת הנשים והוא רוצה שאף היא תקבל את ברכת הרבנים.

הוא הלך לקרוא לה. בדרך הם התעכבו מעט בשיחה ביניהם, ולאחר זמן-מה ניגשו אל הרב טולדנו והציגו את עצמם: "אנו זוג ניצולי שואה, ומתוגמלים מדי חודש בסכום גבוה ונאה מכספי השילומים". כידוע באותן שנים שילמה ממשלת גרמניה הון תועפות לניצולי המחנות. "ברוך ה' מצאנו כאן במושב את מנוחתנו, ואנו מתפרנסים יפה ויכולים להסתדר אף ללא אותם שילומים. למיטב הבנתנו בנית המקוה כאן מתעכבת מחוסר אמצעים. רוצים אנו אם כן לתרום עבור בניית מקוה זה את כל כספי השילומים הללו, ובזה תהיה נקמה חזקה לאותו צורר מרושע, שרצה להשמיד את עם ישראל ותורתו!".

עמדו הרבנים וערכו חשבון של הוצאות הבנין, ונמצאה תרומתם של אותו זוג מכסה שני שלישי מסך כל ההוצאות, עד מהרה נרתמו כמה נדיבים ידועים בעם לגיוס השליש השלישי, ובתוך תקופה קצרה הוקם באותו מושב מקוה מפואר ומהודר, אשר משמש עד היום את תושבי המושב לטהרתם של ישראל!

מתוך הספר 'טיב המעשיות' בראשית)

מדוע העיר 'יריחו' נקראת 'עיר הירח'?

"וְהָיָה לְאֵתָת וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים וְשָׁנִים" (בראשית א', י"ד)

וכתב רש"י "ולמועדים" על שם העתיד, שעתידים ישראל להצטוות על המועדות והם נמנים למולד הלבנה.

בספר יוסיפון (פרק לח) כתב שהעיר "יריחו" נקראת "עיר הירח", כי מולד הירח נראה ביריחו לפני שנראה במקומות אחרים, ולכן העדים הנאמנים אשר היו באים להעיד על ראיית הירח היו באים מיריחו, כי כל מי שהגיע להעיד מהעיר יריחו לא נמצאת בעדותו סיבת מבוכה ושגגה, משא"כ בשאר המקומות היו פעמים שוגגים בעדותם ונבוכים.

ועוד כתב שם שיריחו נקראת גם "עיר הריח", כי במקום ההוא צומח אילן אפרסמון הנקרא "בלסא"ם" אשר ממנו יצא השמן הטוב הנקרא שמן אפרסמון, והעץ הזה לא נראה מעולם במקום אחר כי אם ביריחו ורבים מלכים ממלכי הארץ וגם מלכי מצרים לקחו

קב ונקי ◊ הרב צבי זינברג

מנטעי העץ וינסו לטעת מהם בארצם במקומות רבים ולא סבל העץ את טבע הארץ כי יבש, והיה העץ ביריחו עד חורבן בית שני, וכאשר נחרב בית המקדש השני נעתק העץ מיריחו אל מצרים ואל מקומות אחרים במקום ידוע והיה שם עד היום הזה, וגם עודנו מעט ביריחו. (הביאו רש"י ברכות מג. ד"ה שמן ארצינו)

בכשרון רב החל לתאר את הדמויות הרעות חורשי המזימות שתכלית אחת להן, מצמררת ומחרידה - למלא את הגיהינום, לדאוג לתפוסתו המלאה, מעין 'מועצת הגיהינום' שמוטל עליה לדאוג להמשך תפקודו של המקום. "תארו לכם", המשיך ותיאר בצבעים חיים, "אותם מומחים מתכנסים כדי לחרוש מזימות כיצד להגדיל את התפוסה ועליהם למצוא רעיונות, לטמון פח לבני אדם"

הסיפור המרתק על הדרשה מרטיטת הלבבות

"הלא אם תיטיב שאת" (בראשית ד', ז')

הרב יהושע לייבזון

החגים מאחורינו, אבל רגע רגע, יש כאן סיפור מדהים שאסור לפספס. תקראו עד הסוף.

הוא הגיע. יהודי מבוגר, בעל ניב הונגרי-רוסי-אמריקאי, מן הסוג שרק אנשים שהתגלגלו ממדינה למדינה במלחמות העולם סיגלו לעצמם, מלא רגשות כרימון ולחיים אדומות מהתלהבות.

"את הדרשה הזו", החל לספר בטון עולה, "שמעתי תקופה קצרה לאחר תום מלחמת העולם השנייה, ואקטואליותה לא פגה; להיפך היא החריפה והודגשה".

הוא פסק מדיבורו, הרצין קמעה ואמר: "אני הולך לספר לך סיפור מהגיהינום! זה לא מצחיק", התחנן, "שמע עד הסוף ותחליט מה לעשות עם זה.

"היינו אז, אחרי המלחמה, לפני הימים הנוראים, קבוצה שמנתה עשרות בחורים בודדים שנותרו לפליטה. התאספנו במקום כלשהו, ניקינו אותו לקראת הימים הנוראים, הבאנו כסאות, סידרנו ארון קודש, הברקנו את הרצפה, ומי מאתנו שסבר כי התברך בקול ערב החל לצחצח את גרונו כדי לעבור לפני התיבה. הכל היה מוכן, אבל הרגשנו שחסר לנו דבר-מה. רב. דמות תורנית שתתפלל אתנו. הן אב לא היה לנו, וסב גם כן לא. בודדים היינו וחשנו כערער בערבה. חבר שח כי קלט בזווית עינו יהודי בעל הדרת פנים שקוע בתלמודו בכל שעות היממה, ותוך זמן קצר התבשרנו כי הוא ניא את להשתתף עמנו בתפילות הימים הנוראים.

"הוא היה טיפוס שתקן. לביל ראש השנה, כמו גם לפני התקיעות הוא סירב לדרוש בפנינו. 'אתם צדיקים, קדושים וטהורים, צחים כשלג וזכים כבדולח, אינכם זקוקים לי ולתוכחתי', היה מפטיר באהבה ומתכנס בתוך טליתו הגדולה. בדממת קודש ליוונו אותו לאמירת תשליך, הצטרפנו בדומיה לתפילתו החרישית, והאזנו לקולו הרוטט והרוגש למרגלות אגם רחב-ממדים.

"בליל יום כיפור הרב 'שלנו' התעטף בקיטל, כיסה פניו בטליתו

וניאות לעבור לפני התיבה לתפילת 'כל נדרי'. 'בואו, בואו', קרא לנו ברוך, 'עמדו כולכם ככה לידי, ככה, כן, סביבי, בואו, בואו, אתם הסגורים הטובים ביותר שעם ישראל יכול היה להעמיד לעצמו. יהודים צעירים שהעולם לגל אותם כסמרטוט במכונת כביסה, ומיד בתום המלחמה הרי הם ניצבים איתנים ביהדותם ודבקים בבוראם'. "ספר תורה אחד היה עמנו. בעל התפילה חיבקו ברגש רב, עד שהיה נראה כמי שנתלה על ספר התורה, והחל לוחש במתינות את תפילת 'כל נדרי' במנגינה הידועה. כל נדרי, ככה, ברוגע לאט לאט, איש לא ממהר, אין לאן, אהה - אהה א'אהה א'אהה אהה... ואנו, עינינו זולגות כמים מול ארון הקודש הפתוח וגופנו סילודין. בפעם השלישית שהרב שלנו התחיל לומר 'כל נדרי' התברר שהוא ניהן בקול אדירים, ומשהגיע ל'ונסלח לכל עדת בני ישראל' דומה היה כי קולו ממהדהד והולך על קדקודם של כל עדת בני ישראל שבכל העולם, עד שקולו נשבר לרסיסים על מזח הפסוק 'כי לכל העם בשגגה'.

"סיימנו את אמירת 'כל נדרי' כבני אדם חדשים. הרגשה טהורה פשטה בכל ישותנו, יום הכיפורים חלחל בנו במלוא עוזו. רבי, התחננו אלי, אנא, אנו מייחלים לשיחת מוסר, שא נא, כל אשר תאמר נעשה, ובלבד שתיענה לבקשתנו. הוא לא עמד בהפצרותינו.

עוון - הם יקבעו, ולא נדרדר אותם לחטוא - יסכימו הכל. הם גם ימנו ויגמרו ביניהם כי אל להם לנסות להציע לכם לבל תקבלו על עצמכם קבלות של התחזקות בתורה ובמצוות. אדרבה, שיקבלו. אם ניווכח ביהודי המבקש להתקרב אל בוראו - לא נעצרהו, ואם ניתקל ביהודי שמשותק לקבוע עתים לתורה - לא נמנעהו.

”הישיבה הארוכה תניב מסר קצר ביותר: בני אדם. עשו כל הטוב והישר, דקדקו במעשיכם, קבעו עתים לתורה, אבל---ממחר!!!”.

הוא נשען לאחור, פלט אנחת רווחה והמשיך: ”אתה יודע, יש פתגם מפורסם, שהיום העמוס ביותר בשבוע הוא יום המחר. בזכות אותו מסר נפלא ידעתי לנצל הזדמנויות יקרות שנקרו בדרכי. אתה יודע, לפעמים יהודי מתרגש, לבו מתחמם לדבר מצווה. והוא מחליט, זהו זה, גם אני מצטרף. הגיע הזמן. אבל אם הוא לא מתחיל מיד, באותו רגע הוא עלול לשכוח לחלוטין מהחלטתו ולהיזכר בה בעצב כעבור מספר שנים.

”מאז אותם ימים”, מסיים איש שיחי וקם ממקומו, ”חלפו עלי עשרות ימי כיפור, התפללתי 'כל נדרי' עם בעלי תפילה רבים, מלו ארונות קודש מכל הסוגים. שמעתי שיחות, דרשות והרצאות רבות, אך זכר אותי 'כל נדרי' מול ארון הקודש המאולתר, והדרשה שלאחריו לא ימושו מלבי לעולם”.

המאמר הזה מצאתי בגליון 'מאורות הדף היומי', וכשקראתי אותו אמרתי לעצמי, זהו עכשיו!

כולנו יודעים כבר כי סיום הש"ס מתקרב. בימים אלה התחילו בעם היהודי ללמוד את המסכת האחרונה בש"ס, ויסיימו אותה אי"ה בתחילת חודש טבת הבעל"ט. רבים רבים עולה בלבם 'קנאת סופרים תרבה חכמה', והם כבר אומרים לעצמם: 'במחזור החדש של לימוד הדף היומי גם אני מצטרף...'. אז זהו. קבלו את הצעת, הצטרפו היום. כן, לא מחר, היום! למה לחכות עוד למעלה משבע שנים ללמוד את המסכת שנלמדת היום, הצטרפו כבר עכשיו - אל תגידו מחר....

לתגובות לכותב המאמר: leib1964@gmail.com

הסברנו לו שאנו חשים בודדים, ומוטלות עליו הזכות והחובה לפתוח בדברי כיבושין לכבוד היום הקדוש.

”הוא נעמד עלייך הבימה המאולתרת והחל לבכות. כך פשוטו כמשמעו. תחילה ניסה לדבר, אך יותר משאמר - בכה, ויותר משבכה - זלגו עיניו דמעות, ויותר משזלגו עיניו דמעות - רעד כל גופו. לבסוף הוא נרגע קמעה ונשא בפנינו את הדרשה הבאה.

”הוא היה בן-אדם נבון ופיקח, שהבין אל נכון כי לא העת והשעה לשאת באוזנינו דברי תוכחה, לפיכך הוא החדיר בנו את המסר הבא שמלווה אותי מאז ועד היום.

”בכשרון רב החל לתאר את היצרים הרעים של האדם כדמויות רעות חורשי מזימות שתכלית אחת להן, מצמררת ומחרידה - למלא את הגיהנום, לדאוג לתפוסתו המלאה, מעין 'מועצת הגיהנום' שמוטל עליה לדאוג להמשך תפקודו של המקום. 'תארו לכם', המשיך ותיאר בצבעים חיים, 'את אותם מומחים לענייני גיהנום מתכננים כדי לחרוש מזימות כיצד להגדיל את התפוסה ועליהם למצוא רעיונות, לטמון פח לבני אדם, להכשילם בבורות נשברים ולהטותם מדרך הישר.

”הנה, הם מניחים את מבטם הזדוני עליכם, קבוצת בחורים יהודים, קדושים וטהורים, שלא טעמו טעם חטא, וחורשים רעות כיצד להכשילכם, באיזה אופן אפשר לגרום לכם שלא לעשות את המוטל עליכם.

”מן הסתם, יש מי שמציע להגביר בלבבכם את חמדת הממון, עד שלבסוף לא תעמדו בנסיונות מסוימים, תפילה בציבור, ממון הזולת, שמירת שבת, ריבית, הונאת דברים, ועוד ועוד. אך הצעה זו תרד משולחן הדיונים כלעומת שבאה. הם יבינו לבד כי דרכם זו לא תצלה. הם עקבו אחריכם זמן רב מדי מכדי לשגות באשליות שיצליחו בכך. הם ימשיכו בדיונים ארוכים ומתישים, במהלכם יעלו הצעות אחיתופל, יצוצו רעיונות ומדוחי שווא. אני, הצביע על עצמו בפאתוס, 'רוצה כבר עתה לגלות לכם מה הם יחליטו לבסוף. לא נפתה אותם לדבר עבירה - הם יחליטו, לא נסית אותם לדבר

* דף היומי בבלי

* דף היומי בהלכה

* ווארט או סיפור לפרשת השבוע

* שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

אדון וגשל שקד להוציא לפועל את תכניתו המהפכנית - בניית מלון יוקרתי ואולמות פאר, הם 'אולמי וגשל' המוכרים לנו כיום. אבי מורי שליט"א שהיה נוכח בבית ה'חזון איש' באותה שעה, סיפר את תוכן הדו"שיח המיוחד שהתקיים ביניהם. הוא פתח בשאלה, כמה מוטות ברזל יש להעמיד וכמה טון בטון יש ליצוק...

מאוצרותיו הנפלאים של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

גם הפעם הפנה ה'חזון איש' את ראשו לעברו של השואל, חיך את חיכוכו הנצחי, והגיב בנועם: "הן מעולם לא התעסקתי בעבודת הבנין, מנין לי היכולת לייעץ לך בענין שכלל אין לי נסיון וידיעה בו...". אך אדון וגשל שהיה חדור באמונת חכמים, הודיע בנחרצות: "אף על-פי-כן! מעוניין אני לשמוע דווקא את חוות דעתו של ה'חזון איש', כיצד הוא עצמו היה נוהג אילו היה בא מקרה זה לידי!...". דקת דומיה השתררה בחדר. לאחריה הרצינו פניו של ה'חזון איש', ואמר:

"מחוסר ידיעה אינני יכול לייעץ לך כמה בטון וכמה ברזלים עליך להשקיע. אך דבר אחד אוכל לומר לך בבטחה, כפי הכמות שהקבלן מציע להשקיע תבקש מצדך להניח כפול... אם הוא יציע להניח עשרה מוטות, ולדעתו די בכך כדי שהיסודות יעמדו איתנים, תבקש שיניח עשרים מוטות... אם הוא מציע ליצוק עשרה טון של בטון, תבקש להוסיף עוד עשרה טון...".

בסיום דבריו הוסיף ה'חזון איש' משפט אחד, המהווה עבורנו לקח נפלא ומוסר השכל גדול: "דע לך! כאשר מוסיפים ביסודות אף פעם לא מפסידים!".

והוסיף אבי מורי שליט"א לומר, שזכורה לו היטב מימי צעירותו התקופה בה רעשה וגעשה הארץ סביב בניית הבנין הגבוה ביותר בארץ, 'מגדל השלום' בתל אביב, פסגת חלומותיה של החילונות הישראלית. כלי התקשורת עקבו בהתעניינות ובסקרנות מרובה

במעונו הצנוע של מרן ה'חזון איש' זצוק"ל במרכז בני ברק התייצב בבוקרו של יום אדון וגשל. בכבוד הראוי ובמורא נכנס אל חדר לימודו הקדוש, הדל והמט ליפול, של חכימא דיהודאי. החדר ממנו בקעו אור תורתו וחכמתו, פסקיו והוראותיו, לכל קצו תבל קרוב לשני עשורים.

אדון וגשל מלבד היותו איש חזון ומעש, רב-פעלים, מידה והנהגה טובה היתה לו, לבוא וליטול עצה מן הזקנים לפני כל צעד גורלי שעשה. כך גם הפעם בא לשטוח את שאלתו על שולחנו של גדול הדור.

אבי מורי שליט"א שהיה נוכח בבית ה'חזון איש' באותה שעה, סיפר לימים את תוכן הדו"שיח המיוחד שהתקיים ביניהם, ואת לקחו המאלף - בבחינת שיחת חולין של תלמיד חכם הצריכה לימוד.

אדון וגשל שקד באותם ימים להוציא לפועל את תכניתו המהפכנית שזים ויגע עליה רבות. בניית מלון פנסיוני יוקרתי, רב-מימדים - ביחס לימים ההם, בלב ליבה של העיר החרדית הצעירה בני ברק. תחתיו תכנן להקים אולמות פאר שישמשו כאכסניות גדולות ומרווחות לשמחות ולאירועים חגיגיים של תושבי העיר. הם 'אולמי וגשל' המוכרים לנו כיום, ששימשו ברבות השנים אכסניה ראויה לאלפי זוגות מבני הציבור החרדי שנישאו בהם.

הוא פתח בשאלה, כי היות שבקרוב הוא עומד להתחיל בבניית המבנה, עד כמה עליו להשקיע בתחום היסודות; כמה מוטות ברזל יש להעמיד, וכמה טון בטון יש ליצוק כדי שאכן הבנין יהיה חסין מפני זעזועים, ויעמוד איתן על עומדו ימים רבים, שלא יפול ולא ימוט בצוק העתים?

אבי מורי שליט"א מציין תמיד את העובדה הנשגבת מבינת אנוש. הלוא ה'חזון איש' היה חי בדלי דלות של ממש, כל ימיו היו מלאי תלאות וייסורי גוף ונפש. לא זכה להותיר אחריו זרע של קיימא. דירה משל עצמו לא היתה לו. חפציו האישיים הסתכמו בקושי במנורת חשמל קטנה, בגדים הכרחיים, שולחן וכסאות, מיטת סוכנות ומעט כלי מטבח... אפילו ש"ס בבלי שבו למד כסדר היה מושאל אצלו מאחיו הגאון רבי מאיר קרליץ זצ"ל. ולמרות זאת, תמיד כשבאו בצל קורתו היה נסוך על שפתותיו כמין חיוך אצילי, בכל עת חשו באושר ובשמחה הממלאים את חדרו לבבו.

אחר כל התקדמות בבניה. כל שלב, כל קומה, כל הוספה, הצליחו לעורר הדים רבים וזכו לסיקור נרחב בעיתונות הכללית. כמדומני שזמן בניית כל המבנה הענק לקח חודשים ספורים בלבד, אך שלב העמדת היסודות לקח זמן רב פי כמה וכמה מבניית כל המבנה כולו...

כי כך הוא הכלל, ככל שחופרים עמוק יותר ביסודות סימן היכר הוא שהבנין העומד לקום עתיד להיות גבוה יותר. עתידו של בנין גבה קומות תלוי אך ורק ברמת ההשקעה ביסודות. ככל שהיסודות יהיו מתוכננים, עבים וחזקים יותר, כך גם יציבותו של הבנין ועמידתו לטווח ארוך תהיינה מובטחות יותר.

ספר בראשית הוא בחינת 'דרך ארץ שקדמה לתורה'

במה דברים אמורים?

הנה המתבונן בחומש בראשית ובחלקו הראשון של חומש שמות, יתפלא. הרי התורה הקדושה כידוע הינה ממעטת בדיבורים ובמילים. בדרך-כלל היא הינה מאוד קצרה ותכליתית. אין בה אריכות דברים, בוודאי ובוודאי שלא סיפורי מעשיות ואגדות.

כל יודע ספר יוכל להעיד על כך שקטע קטן ותמציתי בתורה שבכתב טומן בחובו אינספור הלכות. פעמים ישנו פסוק אחד או שניים שמכלכלים מסכת שלמה בתלמוד בבלי ופרקים שלמים בתלמוד ירושלמי, ולפיכך היה רגיל רבי עקיבא לדרוש על כל תג ותג שבתורה תלי תלים של הלכות, בידעו שאין בתורה שום תג או אות שנכתבו לתפארת המליצה. כל קוץ וכל תג מלמדים גופי תורה, מצוות והלכותיהן.

ולמרות זאת שבענין גופי תורה החמורים מקמצת התורה במילותיה, הנה כאשר היא עוסקת בעניינים אלו של בריאת העולם, במעשיהם של האבות הקדושים וחייהם, לידתם של שבטים, ירדת בני ישראל למצרים, יציאת מצרים וגאולתן של ישראל, היא יוצאת מגדרה. היא מקדישה לכך יותר מחומש שלם, לספר ולתאר לנו סיפורי דברים לפרטי-פרטים בצורה כה מורחבת ומופשטת.

מדוע? מהי סיבת השינוי?

התשובה היא, משום שהם אלה שלבי העמדת היסודות של התורה ויציקת עמודי האמונה. והלוא כלל זה נקוט בדינו - כפי שהגדיר זאת בלשונו ה'חזון איש' - "כאשר מוסיפים ביסודות אף פעם לא מפסידים!...", הרי שבשלב זה יש להניח את עיקר העבודה! את מרבית ההשקעה! רק כך הבנין יעמוד על תלו איתן, חסין זעזועים, יציב ובטוח.

רבי צדוק הכהן מלובלין מגדיר את חומש בראשית כ'דרך ארץ שקדמה לתורה!' בהסתמך על דברי הרמב"ן (בהקדמתו לחומש בראשית) שמרחיב בדבריו כיצד כל עניינו ומטרתו של ספר זה הוא להקנות לנו אורח חיים ויסודות באמונה, ולהנחות את האדם בדרכו בעולם הזה.

תיאור הבריאה המופיע בתחילת הפרשה מלמד ומשכיל אותנו את עקרונות האמונה שהעולם אינו קדמון, ושנוצר במחשבה תחילה בידי הבורא לתכלית ברורה.

חטאם של אדם וחווה, חטאו של קין, דור המבול, דור ההפלה והפיכת סדום, כל אלו חידשו לנו את הענין של גמול על המעשים, שכר ועונש. מי שחוטא וממרה את פי התורה ורצון הבורא נענש. בד בבד עמם התחדש גם המושג של תשובה - "אם תיטיב שאת" (ד, ז), הנהגה של לפני משורת הדין.

לעומת זאת מי שהולך בדרך התורה והמצוות כפי שהילכו האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב וקיימו את תכליתם בעולם, זכו לברכה ולקירבה אין קץ מהקדוש ברוך הוא, הטעימם מעין עולם הבא, וכרת עמם ברית של אהבת עולם להם ולדורותיהם הבאים אחריהם.

האבות הקדושים טבעו לנו בהנהגתם גם שאר מידות ותכונות טובות; כוח של מסירות נפש; אברהם מול נמרוד וכבשן האש. יצחק שנעקד על גבי המזבח. שמירת התורה של יעקב בבית לבן במסירות נפש. כמו כן הם לימדונו מידת החסד מה היא, מידת היושר והאמת מה היא, ועוד כהנה וכהנה יסודות עצומים, שכל חיינו הרוחניים והגשמיים נשענים ותלויים בהם.

ערכי יסוד אלו מקנה לנו חומש בראשית, וככל שההשקעה בהם רבה יותר כך התוצאות איתנות וחזקות יותר. לכן בשלב זה התורה אינה חוסכת במילים, היא לא מצמצמת סיפורים. כאן היא מרחיבה את הדיבור בצורה מופשטת ובהירה, כדי שכל יחיד ויחיד יוכל להחיות את נפשו, לעמול על הנקודות הטובות, וללמוד את אורחות החיים ואת יסודות התורה והאמונה שמסוגלות להשכיל ולהעצים אותנו. כל יחיד לפי אופיו, לפי טבעו, לפי הלך מחשבתו.

וייתכן שזאת כוונת חז"ל במה שאמרו: "יפה שיחתן של עבדי אבות יותר מתורתן של בנים" (הובא ברש"י כד, מב). לא משום ששיחתן של עבדי אבות חשובה יותר מתורתן של בנים, אלא משום ששיחתן של עבדי אבות היא היא היסוד האיתן עליו עומדת תורת ישראל, ויפה אצל הקדוש ברוך הוא שנרחיב ונעסוק בהם בהרחבה, כי כאמור ביסודות יש להשקיע את עיקר המשאבים.

(מתוך סדרת הספרים 'אוצרותיהם אמלא')

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל
שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

זכיתי כבר במחזור הקודם להבחן כמעט על כל הש"ס במסגרת המבחנים החודשיים ב'דרשו', אך אודה על האמת: כיום, כשאני לומד את מסכתות כריתות ותמורה, אני מרגיש לפעמים שאני לומד אותן בפעם הראשונה. מה שאין כן בשאר המסכתות שזכיתי ללמוד במחזור הזה ולהבחן עליהן במסגרת 'קניין ש"ס'...

סדרת שיחות עם אנשים מופלאים הנבחנים על כל הש"ס

הרה"ח ר' אהרן כהן

"לא הייתי אומר שדווקא אותי מתאים לראיין בתור מישהו שיודע ש"ס", מקדים הרב משה שלמה זילבר, מחשובי האברכים באשדוד, כשהוא מבאר את דבריו: "ישנם כאלו הזוכים והם יודעים בהחלט את הש"ס, אני עדיין לא זכיתי לכך. אבל", הוא מטעים בחן, "זה שאני ברוך השם יודע לענות איפה עוסקת הגמרא בסוגיה פלונית, והיכן מובאת מימרא פלונית וכו', זה רק בזכות תכנית 'קניין ש"ס', כך שאין לי את האפשרות לסרב לראיון..."

"בכלל", הוא מציין בהתלהבות, "נדמה לי שמסגרת לימוד כמו 'קניין ש"ס', אינה בנמצא. אני זוכר בעבר, כשהיה מבחן למחרת יום הכיפורים, כן, אז בשיא הלחץ בין יוה"כ לסוכות; או בפעם אחרת, שזה היה למחרת שמחת תורה, כשעדיין לא הספקתי בכלל לטפל בפירוק הסוכה וכדומה. נכון שזה היה קשה, אבל בזכות זה הפנמתי שמדובר פה ב'עבודה' רצינית לכל דבר, זה לא משהו שמנסים אם נצליח או לא. מדובר על מסגרת תובענית ורצינית, ואכן כך ברוך השם מצליחים", הוא מפטיר באושר.

"ובעיקר העניין, כשמדובר על מסגרת שלא מסתכמת במבחן חודשי, אלא אפילו בשנה השביעית אתה עדיין נדרש לחזור ולעמוד בכור המבחן שוב ושוב על מסכת ברכות, שבת וכו', זה גורם ומביא שהלימוד מונח אכן בקופסא.

"אני אישית", הוא משתף, "זכיתי כבר במחזור הקודם להבחן כמעט על כל הש"ס במסגרת המבחנים החודשיים ב'דרשו', אך אודה על האמת שכיום, כשאני לומד את מסכת כריתות ותמורה, אני מרגיש לפעמים שאני לומד זאת בפעם הראשונה מחדש. מה שאין כן בשאר המסכתות שזכיתי ללמוד במחזור הזה ולהבחן עליהם במסגרת 'קניין ש"ס'..."

איך הכל התחיל? אנו חוזרים לנקודת ההתחלה.

"את הכרת הטוב על כך אני חייב לאחי הרה"ג ר' אהרן הזוכה להבחן כבר בפעם השנייה על כל הש"ס", מקדים הוא בהערצה. "היה זה בתחילת המחזור הקודם, כשהייתי אברך צעיר לאחר החתונה. אז הותחל במחזור חדש בלימוד ה'דף היומי'. אני, שנפשי חשקה לזכות לעבור על הש"ס, התחלתי בלימוד לפי סדר ה'דף היומי', ואז סיפר לי אחי שכבר היה חבר ב'דרשו' מאז תחילת המבחנים באמצע

המחזור הקודם, שהוא מצטרף לתכנית 'קניין ש"ס'..."

"האמת, לא הבנתי אותו", מספר ר' משה שלמה. "איך בכלל ניתן להיבחן בפעם אחת על אלפי דפי גמרא. לכן הצטרפתי רק לתכנית הרגילה של המבחנים החודשיים, דבר החשוב מאוד לכשעצמו: כל הלימוד קיבל הסתכלות אחרת, רצינית ומעשית. כל חודש הייתי לומד את החומר לפחות ארבע פעמים, ואחר כך הייתי ניגש למבחן החודשי. הודו להשם, בתחילת המחזור הנוכחי זכיתי והצטרפתי בסייעתא דשמיא, למסגרת 'קניין ש"ס'..."

איך עושים את זה? אנו מגיעים לשאלה העיקרית.

"בראש ובראשונה", פותח ר' משה שלמה, "כל אחד צריך לבדוק ולראות מה מתאים וכדאי עבורו. אך אציין איך אני לומד: הרבה מאוד תלוי בלימוד הראשוני. אין קיצורי דרך. אין לחשוב - לא הבנתי כעת בדיוק את הגמרא, אז בהמשך בחזרות אבין יותר. צריך פשוט לעמוד ארבע עשרה פעמים על אותו עמוד גמרא... בפעם הראשונה חייבים להשקיע על מנת להבין את הלימוד היטב הדק, אחר מגיע שלב החזרות.

"בכל חודש מתקיים מבחן על שלושים דפי גמרא, כך שאני מחלק את החומר לשלושה חלקים. וכך מתמקד ומתקדם: בימי ראשון עד חמישי אני לומד כל יום שני דפי גמרא חדשים יחד עם שינון וחזרות

והבחנתי שיש דפים בפרק 'ערבי פסחים' שעליהם עדיין לא חזרתי, לקחתי גמרא פסחים ובמשך כחצי שעה בערך למדתי את הדפים הראשונים בפרק 'ערבי פסחים'. כך עם כל העייפות והקושי הצלחתי לשמור על העמידה ביעד.

"בשנתיים האחרונות", הוא מבקש להדגיש, "מדובר היה כבר על כאלפיים דף שעליהם הוצרכו לחזור. אף שישנם רבים שמצליחים לחזור על החומר כולו לקראת כל מבחן, לי היה נראה שזה קצת הרבה מדי בשבילי, על כן, השתדלתי לפחות כל שנה לחזור על כל הש"ס".

מה התכניות שלך למחזור הבא?

"האמת", הוא מודה בענוות חן, "אני מאוד מתלבט בעניין. מצד אחד, אני חולם ושואף להגיע למצב של ידיעת כל הש"ס עם פירוש תוס', כמו שראיינתם כבר כמה יהודים כאלו, שצינו את האושר הצרוף והתענוג הרוחני של ידיעת כל דפי הש"ס בשילוב פירוש התוספות. אך מצד שני, אולי עדיף להיבחן פעם נוספת רק עם פירוש רש"י, כפי שגם קראתי על כמה נבחנים אחרים שהעדיפו להבחן שוב על כל הש"ס רק עם פירוש רש"י, ברצונם לזכות לשליטה מוחלטת בדפי הש"ס. נקווה שבתוך כמה חודשים השם יתברך יאיר עיני..."

נקודה מיוחדת שהוא מבקש להאיר ולהבליט: "חלק גדול בהצלחה בלימוד במסגרת הוא אך ורק בזכות העמידה והעזרה מצד הנשים שבבית. בכל פעם בחודשי תשרי וניסן בהם מתקיימים המבחנים המסכמים הגדולים, ובעצם בכל חודש, בשבוע שיש בו מבחן - מטבע הדברים הרבה תפקידים ופעולות שבדרך כלל האברך עושה, נופלות עליהן, ובזכות זאת שהן לוקחות עליהן את תוספת העבודה בשמחה למען הלימוד של הבעל, על ידי כך יכולים להצליח".

איזו עצה תוכל ליעץ מפרי ניסיוןך?

"מה שאני רואה בעיקר כ'אבן גנף' הגורמת לרבים ליפול ולא להצליח, היא עצת היצר ברגעים הקשים: 'מחר נשלים ונלמד'... מי שרוצה להצליח במסגרת 'קניין ש"ס' ובעצם בכל לימוד במסגרת או בתכנית, צריך לאמץ לעצמו כלל שאין מצב ללכת לישון בלי הלימוד או החזרה. אם בתחילה דוחים למחרת רק כשיש תירוץ או סיבה אמיתית, בהמשך כבר דוחים בלי סיבה, עד שחס ושלום

על חמשה דפים של אתמול. בימי ששי ושבת ולפעמים כבר מליל ששי, אני חוזר בפעם השלישית על כל החומר השבועי. כך אני נוהג במשך שלשה שבועות, ובשבוע הרביעי חוזר על כל השלושים דף, ואז ניגש למבחן החודשי.

"אני מדגיש הרבה לחברים ומכרים: אני רואה 'בחוש' שכל 'איחור' עולה לי ביוקר. אם פעם אחת לא חזרתי על הלימוד של אתמול, אז למחרת כשרציתי לחזור על הלימוד של שלשום, הרגשתי בפירוש שזה לא זה, הלימוד כבר לא כל כך ברור. כמו כן, אם לא חזרתי טוב בששי-שבת על החומר השבועי, הרגשתי בהמשך שבדפים אלו חסר לי קצת..."

אחר כך יש גם מבחנים מסכמים על 120 דף...

"התכניות של 'דרשו' עובדות באופן מאוד מתוכנן ומסודר. בדרך כלל, בכל ארבעה שבועות יש מבחן חודשי על שלושים דף, כאשר פעם בשלשה חודשים מתקיים המבחן אחר חמשה שבועות. בדרך כלל, המבחן המסכם על ה-120 דף מסודר בשבוע ש'מרוויחים', כך שהשבוע שלפני המבחן המסכם היה מוקדש רובו ככולו לחזרה מהירה על כל המאה ועשרים דף", הוא מסביר.

איך חוזרים על אלפי דף לפני המבחן המסכם החצי-שנתי?

"זה כל המעלה של 'קניין ש"ס"', הוא מזכיר. "לא מאפשרים לשכוח את הלימוד. בכל חצי שנה חוזרים שוב על כל הלימוד מתחילת הש"ס. למעשה", הוא עונה על שאלתנו, "עד לפני כשנתיים, בכל חצי שנה הייתי יושב עם 'יומן אישי ומסודר לעצמי את התכנית, שהיתה מסודרת בערך כך:

"בחצי שנה יש כעשרים וארבעה שבועות, שהם כמאה ועשרים ימים רגילים, ללא ימי ששי ושבת. הייתי מסמן את הימים שבהם יש שמחה במשפחה, ימי בין הזמנים שבהם הילדים צריכים את שלהם וכדומה - ימים שידעתי מראש שבהם לא אצליח לעמוד בהספק. אחר כך בדקתי על כמה דפים אדרש להיבחן. למשל, אם יש אלף וארבע מאות דף, וראיתי שיש לי עבורם מאה ימים מוקדשים ללימוד, אז רשמתי לעצמי שבכל יום אני צריך לחזור על ארבעה עשר דפים לקראת מבחן 'קניין ש"ס'..."

למדת ארבעה עשר דף ליום, חוץ מהלימוד היומי הרגיל?

"חזרתי", הוא מדייק בלשונו, כשהוא מפרט: "החזרה הייתה מחולקת לשעות הבוקר המוקדמות ולשעות הערב. בדרך כלל בשעות הבוקר הייתי לומד את המסכתות היותר קשות כמו יבמות וכתובות, ואת המסכתות הקלות יותר הייתי משאיר לשעות הערב. בשנים האחרונות", הוא מציין, "אני זוכה ללמוד בכולל 'תורה ועבודה השם' בעירנו בראשות הרה"ג ר' אברהם קליין שליט"א, שאף פתח מגמה מיוחדת לעודד לימוד וקניין הש"ס, ובו אני זוכה ללמוד עם עוד אברכים הנבחנים ב'קניין ש"ס' לצד אברכים המתעתדים להיבחן במחזור הבא ב'קניין ש"ס'. כך שאת חלק מהתכנית היומית אני לומד בשעות אלו.

"המעלה הגדולה שבתכנית הזו היא, שבקלות יחסית אתה יכול לעמוד בה בעקביות. למשל, קרה וחזרתי מאוחר במוצאי פורים מירושלים, ועדיין חסרו לי כששה דפים ללמוד. בדקתי ב'יומן'

נפליטים...

יותר, הצליחו יותר מאלו שהתחילו במסכת ברכות. וזאת מהסיבה הפשוטה: אלו התרגלו שאפילו כשהלימוד קצת קשה משקיעים עד להבנה המלאה. מה שאין כן אלו שהתחילו במסכת ברכות, נכנס להם לראש שהלימוד הוא תמיד קל, ואזי בהגיעם למסכתות קשות הם לפעמים נפליטים מהלימוד..."

לא נשאר לנו אלא לסיים ברוח הדברים: השבוע ביום ששי, כ"ו תשרי, במסגרת המבחן החודשי כבר נבחנים על הדף הראשון של מסכת נדה. כדאי לנצל את ההזדמנות ולהצטרף לקראת הסיום, כך שבהתחלה כבר תהיו קצת מתורגלים בדרך להצלחה...

לשליחת תגובות לכותב המאמר, כתבו ל: a0533185209@gmail.com

"בכלל", הוא מוסיף בלהט, "במסגרת 'קניין ש"ס' קל במיוחד לעמוד ביעדים. בחצי השנה הראשונה, מוטל עליך לחזור בסך הכל קרוב ל-200 דף בחצי שנה, כך שצריך להתרגל לשנן כל יום כשני דפים, בהמשך זה עולה לארבעה דפים ליום וכן הלאה. ובל נשכח", הוא ממחר לציון, "כל חזרה גורמת שהחזרה הבאה תהיה קלה יותר, וממילא בדרך כלל גם לוקחת פחות זמן..."

האם כדאי להצטרף כבר עכשיו בתחילת מסכת נדה וכדומה, או שעדיף לחכות להתחדשות הרבתית עם תחילת המחזור החדש? "צא הלחם בעמלק 'מחר'", הוא מגיב בחדות. "זו ממש עצת עמלק של 'מחר'. למה לא להצטרף כבר עכשיו?" הוא מנסה להבין. בכלל, הניסיון מראה שאלו שהתחילו במסכתות שנחשבות קשות

כל הכסף שהיה בבנק באותו יום - הכל כאן, בכיסו. הוא שכח לרוקן את כיסי החליפה, ועתה - הוא מהלך בחוצות קריה, בעיצומו של ליל שבת, כשבכיסו הון תועפות. צרורות צרורות של שטרות והמחאות, שטרי פיקדון וערבויות להלוואות, כל הבנק שלו יושב בכיס, ושבת היום, שבת!

מדוע שמח הבנקאי העשיר על איבוד כל הונו?

הרה"ח ר' אשר קובלסקי שליט"א

"ויברך אלקים את יום השביעי" (בראשית ב', ג')

המתנה הטובה ביותר לה זכה העם היהודי, המתנה היחידה שנותנה מעיד עליה שהיא מתנה טובה, היא מתנת יום השבת. אחת לשבוע עוצר היקום כולו ממירוצו השוחק והתובעני, ומתכנס ליממה של מנוחה, רוגע, שלוה שמלטפת, קדושה שעוטפת. יום של התעלות מהחיים הגשמיים השגרתיים, ל'מעין עולם הבא' אמיתי, כאן בעולם הזה...

אין מילים לתאר את יום השבת. כבר מיום חמישי ההכנות בעיצומו, הניחוחות הריחניים של תבשילי השבת עולים מכל בית, המנגינות הקסומות מתחילות להישמע. עם בוקר יום ששי, התכונה כבר מורגשת בחוצות הערים, כובשת כל לב. בחצות היום מתחילות החנויות להיסגר, התנועה פוחתת, אנשים אצים רצים, ממהרים לקבל את פני המלכה.

אכן, אין ספק כי בצדק נטלה השבת את עטרת ה'מתנה טובה', כפי שגילה הקדוש ברוך הוא למשה רבינו 'מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, לך והודיעם' - לעם היהודי. האוירה המיוחדת, המנוחה השוררת, השלוה שמעניקה את מרווח הנשימה לו כולנו זקוקים כל כך, הקשר הרוחני שמתעצם ביממה הזו בין היהודי לבוראו - כל אלה מרכיבים את היממה המיוחדת הזו, את יום השבת העילאי. בעצם, מה ביקש בורא עולם להודיע לבני ישראל? מה התגלית

הגדולה שבמתנה הזו, מה הקסם הטמון בה, ולמה היא זקוקה להודעה מיוחדת? מה הופך את יום השבת ליום כה מיוחד, המחייב הודעה מראש? איזה חסר עמוק הוא ממלא, ולמה אנו כה נרגשים לקראת השבת, וכה ששים לכבדה ולהוקירה?

המדרש בפרשת השבוע הנוכחי, מגלה לנו כי לאחר ששה ימים בהם נברא העולם, הביט הקדוש ברוך הוא ביצירה הנפלאה שברא בעולם הגדול והקסום, בבריות השונות, בחי, בצומח ובדומם, וקבע כי כמעט הכל מושלם. כמעט אמרנו ולא בכדי - כי יש משהו אחד

שעדיין חסר, עדיין העולם לא מושלם, חסירה המנוחה!
חסר אותו זמן נטול הגדרה מדוייקת, המיועד למנוחה, לשלווה, לצבירת כוחות. בן אנוש, כמו כל נברא באשר הוא - זקוק למנוחה, לאגירת כח, לעת נופש. אף אחד מאיתנו אינו מסוגל לעבוד כל הזמן, ברצף אחד ארוך, בלי לעצור, בלי לנוח, בלי לחשוב, בלי לזכות בשלווה לרגע...

זו הסיבה בשלה מיליוני אנשים בעולם, חוסכים כסף כל חודש כדי לצאת לנופש בסוף השנה. זהו לא פינוק, זהו צורך של ממש. זה לא מותרות, זה עניין קיומי. אנשים זקוקים למנוחה, כדי לצבור כוחות, לחשוב על החיים ומשמעותם, כדי לשוב בכוחות מחודשים, מפוקסים וממוקדים, ולהמשיך להסתער על היעדים החשובים להם. אדם שלא נח, איך ימצא זמן לחשב את מסלול חייו, כיצד ימצא עת לראות אם הוא בכיוון הנכון, מתי יצבור כח להמשיך בשגרת חייו התובענית?!

בורא עולם העניק לנו את מתנת המנוחה, לא פעם בשנה - אלא פעם בשבוע. מנוחת אהבה ונדבה, מנוחת שלום ושלווה. מנוחה שהיא לא חופש במובן הפשוט, אלא 'תחנת כח' רוחנית, הטענת עוצמות כבירות. אם חופשה גשמית לא תמיד משיגה את מטרתה, לפעמים שבים הימנה עייפים עוד יותר - הרי שמנוחת השבת מעניקה מנוחה אמיתית, מטעינה אותנו בכוחות מחודשים, מעצימה את החיבור הרוחני שלנו, ואנו יוצאים ממנה טעוני אנרגיה חדשה ורעננה!

וכדי לנצל היטב את המתנה היוקרתית הזו, ראשית עלינו להכיר את 'הוראות השימוש' בה, ללמוד ולדעת את הלכות שבת הנוגעות לנו למעשה. אין כמו שבת 'בראשית' בה אנו פותחים בלימוד התורה מחדש, כדי להתחיל או להעצים לימוד קבוע של הלכות שבת, מדי שבת בשבתו, בכל סעודה, עם המשפחה והילדים. לשנן שוב את ההלכות, להכירן על בוריין, כדי לשמור על מנוחת השבת בקדושה הראויה ועל פי ההנחיות הנכונות.

ושנית, להיות מודעים למתנה הנפלאה הזו, להיערך אליה ולנצלה היטב. מדי יום ששי ליצור 'פסק זמן' קבוע בראש, ניתוק מכל המחשבות, הדאגות, העסקים, הדברים שטורדים את מנוחתנו כל השבוע, כדי לאפשר לנו באמת להיכנס לתוך עולם קסום של התעלות, מנוחה, רוגע ושלווה. כך נוכל באמת לחוש את מנוחת האהבה והנדבה פושטת בנו, קונה שביתה בליבנו, כובשת אותנו בקסמה ומעניקה לנו את הרוגע הרצוי והנכסף, ואת ברכת ה' שבכנפיו!

'שפיכות דמים' ברחוב העיר...

היה זה לפני כ-130 שנה, ביום ששי בבוקר, בעיר קלסרוה שבגרמניה. הבנקאי העשיר, יהודי שירתו קדמה לחכמתו ושהצליח גם בעסקיו הענפים - הלא הוא זקני ר' שמואל שטראוס ז"ל, עמד לצאת ליום העבודה בבנק שבבעלותו. הואיל ונקרא להשתתף בשמחת ברית מילה לאחר שעות העבודה, החליט שכבר משעת בוקר ילבש את החליפה השבתית הנאה, כך יוכל להופיע בשמחה מיד לאחר העבודה.

כמדי יום ביומו, עם סיום שעות העבודה, אסף ר' שמואל את הכסף שהיה בבנק מידי הפקידים השונים, כדי להשיבו לביתו. באותם ימים, כספות מאובטחות לא שכנו בבנקים אלא בבתי המנהלים, ולכן מדי יום אסף מנהל הבנק את הכסף מעובדיו, והטמינו בכספת שבביתו. כך עשה גם ר' שמואל, העמיס את חליפתו בצרורות מזומנים, ויצא מהבנק בדרכו לביתו.

לאחר סעודת הברית אץ ר' שמואל לביתו והחל בהכנות קדחתניות לכניסת השבת, שהסתיימו עם יציאתו לבית הכנסת לתפילת המנוחה. בית הכנסת קיבל את פניו באווירה מרוממת. כל המתפללים, ור' שמואל ביניהם, התרגשו ועלצו לקבל את המלכה, לשורר לקראתה. גם תפילת ערבית עברה בהתרוממות הרוח, ולאחר ברכות 'גוט שבת' לבביות אסף ר' שמואל את אורחיו ובניו, ויצא לביתו.

עודו מהלך לכיוון הבית, לפתע חש כבדות לא מוכרת בכיסי החליפה. 'מה זה? - שאל את עצמו מיד, 'היתכן שאני מטלטל בעיצומו של יום השבת המקודש? מה שוכן כבוד בכיס החליפה השבתית?' באינסטינקט של חרדה הוא שולח את ידו לכיס החליפה, ומגלה את האוצר הנחבא. כל הכסף שהיה בבנק באותו יום - הכל כאן, בכיסו. הוא שכח לרוקן את כיסי החליפה, ועתה - הוא מהלך בחוצות קריה, בעיצומו של ליל שבת, כשבכיסו הון תועפות. צרורות צרורות של שטרות והמחאות, שטרי פיקדון וערביות להלוואות, כל הבנק שלו יושב בכיס, ושבת היום, שבת!

הוא נחרד. לרגע קפא על מקומו, עיניו יצאו מחוריהן והוא מולל את זקנו באימה. 'שבת היום ואתה מסתובב עם כסף בכיס? בשבת?!?!' - המחשבה הזו החרידה אותו, שברה את לבו. היטב ידע כי הדבר קרה בטעות, בשוגג מוחלט, בשגיאה לא צפויה. ועדיין...

לרגע בודד התחוללה מלחמה בלבו. האם ימשיך הביתה כשכל הכסף הזה עליו? האם מותר? אולי אסור? הרי לא שייך שימשיך להלך כשהוא מטלטל כסף! מצד שני - הרי ברור שהשלכת הכסף כאן היא איבוד הון תועפות, או במילים אחרות - פשיטת רגל עסקית של הבנק כבר ביום ראשון הקרוב, כשהון עתק יורד לטמיון ונאבד מן העולם!

המלחמה התחוללה במשך רגע אחד, רגע אחד בודד. אחר כך, בפנים נוהרות, בשמחה של מצוה, בהתרגשות אין קץ, הוא מתקדם חצי צעד לצידי הדרך, ומנער את תכולת כיסו על הרצפה. עם כל צרור שנפל הפך חיכוך לגדול יותר, כל רובל שזלג הוריד עוד אבן מלבו. כשהכיס התרוקן - חש הקלה גדולה, שמחה עצומה, ובעיקר - התרגשות עמוקה: סוף סוף הוא זוכה להקריב משהו רציני למען השבת, הנה, ה' זימן לו הזדמנות לוותר על הון עתק למען קדושת השבת!

עתה, צעדי נעשו קלים יותר, והוא נכנס בשערי ביתו בתנועות ריקוד. הוא לא שיתף מיד את בני משפחתו - חשש שאי מי מהם עלול לקחת את הדברים קשה מדי, אולי יתעצב על הון התועפות האבוד, ושמחת השבת שלו תיפגע. לא כן ר' שמואל - הוא שמח על ההזדמנות, עלץ על הויתור, השבת עברה עליו בהתרוממות רוח,

ומאותה שבת ואילך, הלכו עסקיו המסועפים של ר' שמואל וגדלו בהצלחה מדהימה, היכן ששלח ידו ראה ברכת שמים יוצאת דופן. הוא הפך לעשיר מופלג וידוע, שברבות הימים הקים את חצר שטראוס בירושלים - כשבנה מכספו הרב חצר ובה דירות לעניי ירושלים, על חשבוננו. ברכת השבת היא שהביאה את הברכה בעסקיו, והעניקה לו הצלחה עסקית גדולה ביותר!

וללמדנו בא: אם אנו נתקלים בנסיון בשמירת השבת, אם יש לנו רגע של התלבטות ואיננו יודעים כיצד לנהוג, אם יש לנו רגע של קושי - הבה נראה לנגד עינינו את ר' שמואל משליך את כל הונו מכיסיו, כשעיניו נוצצות ולבו מתרונו. נראה באיזו שמחה יהודי שומר את השבת, באיזו התרגשות, באיזו חדווה, כמה גדולה שמחת שמירת השבת ומה עוצמת ברכתה, גם אם היא דורשת הקרבה אותה אנו ששים לעשות!

וככל שנשמח עם יום השבת, ככל שנתחבר אליו, ככל שנעניק לשבת את היכולת לכבוש אותנו, לנתק אותנו, לרומם אותנו, להעניק לנו חוויה קסומה של עונג רוחני וגשמי שלובים כאחד - כך נזכה שברכת השבת תחול עלינו ובעסקינו, ותעניק לנו שפע טובה וברכה עד בלי די!

שבת ראשונה...

יום השבת הוא מקור הברכה, והשבת בפניה אנו ניצבים - מסוגלת ומיוחדת כפליים. הנה, בשבת הזו אנו זוכים לפתוח את התורה מחדש, זו השבת הראשונה בה אנו שבים לשגרת קריאת פרשות השבוע, והיא טומנת בחובה אוצר יקר ומסוגל - שבת זו מסוגלת לפעול בה את הגאולה השלימה, להביא בעזרתה את משיח צדקנו! הנה גילוי מרגש אותו חשף הרה"ק רבי דוד מטאלנא ז"ל: שבת זו היא שבת הכוללת את כל שבתות השנה, ולכן יש בה משום 'שתי שבתות' - שחז"ל גילו שאם בני ישראל שומרים אותן מיד נגאלים. הבה נתחזק בכל כוחנו בשמירת מנוחת שבת זו, הבה נאמצנה כדי לקבוע בה מסמרות למנוחת שבת אמיתית ועילאית בכל שבתות השנה, ובכך נפתח לנו את שערי הגאולה והברכה!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com

הוא חש כי קדושת השבת כובשת אותו!

במוצאי השבת, כינס ר' שמואל את בני משפחתו, ובישר להם כי הפכו לעניים מרודים. 'זה נשמע עצוב' - אמר מיד, 'אבל האמת - שאין בשורה משמחת מזו. הקרבת את כל הונו למען יום השבת, הותרתי את כל כספי הפקר מוחלט ברחובה הראשי של העיר. אני נרגש לספר לכם שזכינו להקריב למען יום השבת, אשרינו מה טוב חלקנו!' - קרא בקול, והזמין את בניו להצטרף לריקוד של מצוה, בשירת 'שמחו במלכותך שומרי שבת'...

ברגע הראשון, המה ראו כן תמהו. בחלון כמה רגעים - כל בני הבית נדבקו בעליצותו, התרגשו בשמחתם המשותפת. הנה, הם זכו להפסיד הון רב, הקריבו את כל עושרם למען השבת האהובה. היש זכות נעלה מזו, טובה מזו?!

ובכל זאת, כשהמעמד המרגש והמשמח הסתיים, הרהר ר' שמואל שאולי יש מקום של חובת השתדלות, לצאת למקום בו זרק את הכסף, ולראות אם אולי נותר ממנו משהו. אמנם, זה לא סביר ולא הגיוני, הון רב מוטל בצידי הדרך הראשית מזה 24 שעות בעיר שיש בה אלפי גויים - מה הסיכוי שיישאר שם? - ובכל זאת, למה לא לנסות...

הוא נוטל פנס קטן, ויוצא אל המקום. מאיר את קרקע הרחוב באור זעום, ולנגד עיניו המתעגלות בתדהמה הוא מוצא את כל הכסף. חבילות מסודרות ומגוהצות של שטרות ישרים, שטרי ערביות, המחאות שנפדו והמחאות לפיקדון. הכל מונח שם, בדיוק באותה תנוחה, כאילו יריעה נעלמה כיסתה את כל הכסף במשך 24 השעות שחלפו, ואיש לא הבחין בו!

הוא צבט את עצמו כדי להאמין שאינו הוזה, והתכופף אל הקרקע. הרים חבילה אחר חבילה, צרור ועוד צרור. בטבור הרחוב עמד וספר את הכסף, וגילה כי רובל לא חסר, אף פרוטה לא נעלמה. כל הכסף כאן, איש לא נגע בו!

בהתרגשות יוצאת דופן, שב לביתו בריצה קלה, וכינס שוב את בני משפחתו. 'בשורה טובה הערב, קצת פחות מקודמתה, אבל בכל זאת טובה!' - הכריז. 'בכינוס הקודם שמחנו לגלות שהקרבת את כל כספו למען השבת, התרגשו להתבשר כי איבדנו את כל עושרנו למען שמירת השבת וקדושתה. ועתה נתבשר כי יום השבת המבורך שמר על ברכת הכסף, וכל הכסף נמצא בשלום, פרוטה לא חסרה!'

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

להתקשר לתורה

מסביב לשעון

24 שעות ביממה

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/1

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • אידיש
שלוחה 2/3

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית
שלוחה 1

הרב **יוסף ברגר** שליט"א
ווארט עם סיפור בראי הפרשה
שלוחה 7

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 1/3/1

הרב **אברהם פוקס** שליט"א
הפנתח בכל יום - המייל היומי של דרשו
שלוחה 3

הר' **שלום יכנס ואברהם פוקס** שליט"א
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע
שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

- ◆ ילד הכניס חמץ לחדר ולאחר מכן אומר שהוציא או משם - האם ניתן לסמוך עליו?
- ◆ באיזה מקרה עוברים שני אנשים ב'בל יראה' על אותו החמץ?
- ◆ האם מותר לחברת ביטוח לבטח חמץ בפסח?

• ישראל שקיבל פקדון חמץ מהגוי ללא אחריות לשמירתו, לפני הפסח - אינו חייב להוציא מרשותו למשך ימי הפסח; אך אם החמץ מונח במקום שהוא עשוי לשהות בו במהלך ימי הפסח - עליו להעמיד בפניו מחיצה, לתזכורת, שלא יטעה ויאכלנו בפסח. ולמרות שכל איסורי האכילה וההנאה שבתורה מותר להחזיקם בבית אף ללא העמדת מחיצה בפניהם; בחמץ הצריכו מחיצה, מפני שהאדם רגיל באכילתו בשאר ימות השנה, ועלול לטעות בקלות ולאכול. והצריכו מחיצה אף בחמץ הטעון בישול או אפייה, ולא הקלו על סמך השערה כי עד לסיום הבישול או האפייה יזכר באיסור החמץ.

• ישראל שהפקיד את חמצו בידי אחר, בין גוי ובין ישראל - עובר ב'בל יראה' ו'בל ימצא'. והנפקד - אם ישראל הוא, וקיבל עליו אחריות לשמירתו, עובר אף הוא בבל יראה ובל ימצא.

• ישראל המחזיק במניות של חברה המנוהלת בידי גויים, אשר מחזיקה ברשותה חמץ בפסח - נחלקו הפוסקים אם הוא נחשב כבעלי החמץ.

• מותר לחברת ביטוח לבטח מוצרי חמץ של גויים גם במהלך הפסח, כיון שאין לחברה כל בעלות או אחריות על החמץ, כי אם התחייבות לשלם את דמי החמץ לבעליו במקרה וינזק או יאבד.

• גוי שנכנס לבית ישראל בפסח וחמצו בידו - אף שהישראל רואה את החמץ של הגוי ברשותו, אין בכך איסור; ומותר אף לאפשר לגוי לאכול את החמץ בביתו.

• ישראל שנקלע בפסח למקום שיש בו גויים (או יהודים חלילה) האוכלים חמץ - אסור לו לאכול עמהם בשולחן אחד.

מקום פְּדוּק מִחֻמֵץ שִׁיתְכֵן כִּי הוֹכֵנס לְתוֹכוֹ חֻמֵץ • מי שבדק את ביתו מחמץ, ולאחר הבדיקה מצא בו חמץ - אינו צריך לשוב ולבדוק. אולם, אם ילד נכנס לאחד מחדרי הבית וחמץ בידו, צריך לשוב ולבדוק את החדר שהילד נכנס לתוכו, כיון שהוא עלול להטמין את החמץ בחדר. ואם לאחר שהילד נכנס עם החמץ לחדר, נמצאו בחדר פירורי חמץ - הואיל ודרכו של ילד לאכול את החמץ שבידו, יש להניח שאלו הם פירורים שנותרו לאחר שאכל את החמץ, ואם כבר 'ביטל' את החמץ שברשותו, אין צורך לבדוק את החדר שנית. וכמו כן, אם מדובר בילד הגיע לגיל 'חינוך', והוא אומר שלא הותיר את החמץ בחדר - אין צורך לבדוק שנית.

• חדר שנבדק מחמץ כדן, וילד הכניס לתוכו חמץ, ובדקו ומצאו בבית חמץ זהה לזה שהוכנס לתוכו, אך לא ידוע בוודאות כי מדובר באותה הככר - לדעת השולחן ערוך, אנו מניחים שזהו אותו החמץ, אולם, לדעת הרמ"א, רק כשביטל את החמץ ניתן להקל על סמך הנחה זו.

• מי שבדק את ביתו מחמץ כדן, ונותר ברשותו חמץ, והניחו במקום מסוים, ולאחר מכן מצאו במקום אחר, ואינו מזהה בוודאות כי מדובר באותו החמץ - אם ביטל את החמץ שברשותו, אינו צריך לחזור ולבדוק. אך אם מצא את החמץ במקום שבו הניחו, אלא שמצא יותר ממה שהניח, צריך לבדוק את הבית שנית.

דיני ביעור חמץ בפקדונות ובמניות וכדומה

• ישראל המאחסן ברשותו חמץ של גוי והוא מופקד על שמירתו, עליו להשיבו לבעליו לפני הפסח. ובמידה ואין באפשרותו לעשות כן - מכור את המחסן שבו מונח החמץ לבעלי החמץ.